

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2025.

Készítette: a Vadárvácska Óvoda
nevelőtestülete

Bene Józsefné
Igazgató

Hatályos: 2025. szeptember 1.

VADÁRVÁCSKA
óvoda

Tartalom

1. A Pedagógiai Program jogszabályi háttere	4
2. Az óvoda bemutatása	5
3. Az óvoda jellemző adatai	6
4. A pedagógiai program küldetése	7
4.1. Küldetésnyilatkozat.....	7
4.2. Gyermekkép.....	8
4.3. Óvodakép	9
4.4. Óvodai nevelésünk célja	10
5. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei	12
5.1. Személyi feltételek	12
5.2 Tárgyi feltételek	14
6. Az óvodai nevelésünk általános feladatai	16
6.1 Egészséges életmód alakítása.....	16
6.1.1. Gondozás	17
6.1.2. Mindennapos mozgás.....	18
6.1.3. Egészségvédelem, edzés	20
7. Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	22
7.1. A beszoktatás	23
7.2. Intenzív szocializációs időszak	24
7.3. A nevelőmunka kapcsolati rendszere.....	25
7.4. Közös élmények, távlatok, hagyományok, ünnepek	27
8. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	29
8.1. Anyanyelvi nevelés	29
8.2. Értelmi nevelés.....	31
9. Az óvodai élet megszervezésének elvei	34
9.1. Az óvodai élet tevékenységformái	35
9.1.1. Játék	35
9.1.2. A külső világ tevékeny megismerése	39
9.1.3. Verselés, mesélés	46
9.1.4. Ének, zene, népi játék, tánc	50
9.1.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	58
9.1.6. Mozgás.....	62
9.1.7. Munka jellegű tevékenységek	66
9.1.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	69
10. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése	75
11. Gyermekvédelem az óvodánkban	85

12.	Az óvoda kapcsolatai	87
12.1.	Az óvoda és a család kapcsolata.....	87
12.2.	Az óvoda és az iskola kapcsolata	89
12.3.	Az óvoda további kapcsolatai.....	92
13.	A Vadárvascska Óvoda fejlődési nyomon követő rendszere, egyéni és differenciált fejlesztési tevékenysége	94
14.	Legitimációs záradék	97

1. A Pedagógiai Program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A Kormány 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló
- A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- A 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- A 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- A 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- A 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- A 18/2024. (IV. 4.) BM rendelet a pedagógusok teljesítményértékeléséről
- A 40/2024. (IX. 2.) BM rendelet a nevelő-oktató munka során alkalmazott tartalomszabályozók ismeretéről szóló, miniszter által elrendelhető képzés teljesítési kötelezettségéről
- A 26/1997.(IX.3.)NMrendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

2. Az óvoda bemutatása

Óvodánk Jász-Nagykun-Szolnok megyében, a kunszentmártoni járásban helyezkedik el. Hátrányos helyzetű kistérségnek számít településünk a munkanélküliség magas száma miatt. Óvodánk a városunk központi részen helyezkedik el, ahol a fontosabb közlekedési útvonalak is találhatóak, ezért jól megközelíthető.

A központi óvodát 1978-ban nyitották meg, a Hajnóczy József Gimnázium és Óvónői Szakközépiskola gyakorló óvodájaként. A tagóvodával a kilencvenes évek elején jött létre az egyesülés, azóta alkot a két intézmény egy egységet.

A több évtizede együtt dolgozó kollektíva nagy szakmai tudást, ismeretet és tapasztalatot szerzett óvodai pályafutása alatt. Az aktív, nyitott nevelőközösség folyamatosan képezte magát. Szakmai ismereteinket, tapasztalatainkat magas szintű szakmai gyakorlatok kidolgozásában kamatoztattuk.

2007-től, az intézményvezető erre az erősségre építetten kezdte az innovációkat gerjesztő szervezetfejlesztését, az intézmény menedzselését, szakmai fejlesztését. A nevelőtestület magas szakmai tudását és tapasztalatát tovább építette, valamint a korszerű pedagógiai és módszertani ismereteket a szakmai megújulásukra fordította. A jól összeszokott és sok tapasztalattal, egyéni tudással rendelkező óvodapedagógusok szakmai ismereteit szervezeti tudássá kovácsolta, és olyan rendszerbe foglalta, amely lehetővé tette, hogy az értékeket másoknak is át tudták adni.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épített Vadárvascska Pedagógiai Program alapján végezzük nevelőmunkánkat.

Elhivatottan végezzük a mai közoktatás feladatainak megvalósítását a gyerekek egyéni sajátosságaihoz igazodó, erősségeik fejlesztésére fókuszáló nevelési szemlélettel, és gyakorlattal. Alapvető feladatunkat, a 3-7 éves gyermekek optimális, harmonikus személyiségfejlődésének optimális elősegítése érdekében magas szakmai szinten végezzük.

Pedagógiai érzékenységgel fordulunk a gyermeki személyiség sokféleségéhez. Olyan egyéni fejlesztési eljárásokat építünk nevelési folyamatainkba, melyek a gyermekek sajátos fejlődési ütemét jól szolgálják. Jó gyakorlataink abból a szempontból is megfelelnek, hogy a gyermek egyéni sajátosságához igazodva kielégítsék a partnereik igényeit, igazodjanak az elvárásokhoz.

3. Az óvoda jellemző adatai

Irányító szerv: Tiszaföldvár Város Önkormányzata, Tiszaföldvár Város
Képviselőtestülete

5430 Tiszaföldvár Bajcsy Zsilinszky út 2

Az óvoda hivatalos elnevezése: Vadárvácska Óvoda Tiszaföldvár

Az óvoda pontos címe, telefonszáma, e-mail címe:

5430. Tiszaföldvár Kossuth Lajos út 124. Telefon: 06-56/470-300 Fax: 06-
56/570-636

Email: vadarvacska.ovi@gmail.com

Az óvodához tartozó tagintézmény neve, címe:

Vadárvacskai Óvoda 5430. Tiszaföldvár, Kossuth Lajos út 203.

Az óvodai csoportok száma:

Központi óvoda: 4

Tagóvoda : 2

Az óvodai nevelés nyelve: magyar

Az óvoda vezetője, a program benyújtója: Bene Józsefné

Az óvoda önállóan működő költségvetési szerv, városi önkormányzat által fenntartott intézmény.

4. A pedagógiai program küldetése

4.1. Küldetésnyilatkozat

Mi, a Vadárvacskák Óvoda dolgozói elköteleztük magunkat a gyermek egyéniségét tiszteletben tartó bánásmód alkalmazása iránt.

Törekvésünk, hogy az óvodánkba járó gyermekek örömteli, boldog és élményekben gazdag kisgyermekként élhessenek meg intézményünkben.

Pedagógiai gyakorlatunkban kiemelt szerepet kap a gyermeki személyiség teljes fejlődésének biztosítása, a gyermeki jogok tiszteletben tartása, az esélyegyenlőség biztosítása.

Segítő és védő szeretettel fordulunk minden gyermekhez, egyéni igényeinek és fejlettségének megfelelő bánásmódban részesítjük őket. Feladatunknak tekintjük az esélyegyenlőség megteremtését, a hátrányokkal küzdő gyermekek esélyeinek előtérbe helyezését a személyiségük fejlesztése érdekében.

Szerepet vállalunk a családok támogatásában, a hátrányok csökkentésében, kompenzálásában.

Megsegítjük a lassúbb ütemben fejlődőket, lehetőséget biztosítunk a kiemelkedő képességek kibontakozásának.

Óvodai nevelésünk pedagógiai alapelvei:

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be,
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben,
- az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

A Vadárvacskai Óvoda olyan óvoda kíván lenni, amely állandó megújulásra képes a gyermekek érdekében, az ő igényeikhez igazodva. Ennek érdekében támogatjuk a belső intézményi innovációs törekvéseket, a szervezeten belüli tanulási formákat. Kezdeményezzük a horizontális kapcsolatokat, együttműködéseket helyi, területi és regionális szinteken is.

4.2. Gyermekekép

Óvodai nevelésünk a gyermeki személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy a gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető, individuum és szociális lény egyszerre.

Óvodai nevelésünk során figyelembe vesszük, hogy a gyermek fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. A gyermeki tevékenységek megszervezésénél szem előtt tartjuk, hogy a gyermeknek életkori szakaszonként, egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet optimalizálására törekszünk annak érdekében, hogy a hozzánk járó gyermekek szívesen érkezzenek az óvodába, alakuljon ki az óvodához, az óvodás társakhoz való pozitív kötődésük.

A mi óvodásunk:

- Alkalmat kap megismerni és megszeretni a művészeti tevékenységeket, a zenét, éneklést, rajzolást, vizuális technikákat, meséket, verseket.
- Megszereti a természetet, megtanulja óvni, védeni a környezete értékeit.
- Bátran kommunikál, nyílt, képes kapcsolatteremtésre.
- Tud szeretetet adni és elfogadni, barátságos, segítőkész.
- Testileg edzett, ismeri az egészséges életmód szabályait, megszereti a szabadban való mozgást.
- Nevelésünk hatására meg tudja különböztetni a jót a rossztól az élet területein.
- Segítséget kap a fejlődésében jelentkező problémák kezeléséhez, a beszédhibákat, a mozgásproblémákat, a személyiség-magatartászavart speciálisan, szakemberek segítségével javítjuk.
- A HH, HHH, SNI, BTMN, RGYK gyermek egyéni segítséget kap optimális fejlődéséhez, lehetősége van a felzárkózásra, hátrányainak csökkenésére.

- Pillanatnyi fejlettségének megfelelő fejlesztésben részesül (egyéni bánásmód, egyéni fejlesztés, tehetséggondozás), melynek során figyelembe vesszük, hogy a gyermeknek életkori szakaszonként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

4.3. Óvodakép

- Óvodánk a családi nevelés kiegészítője, óvodába lépéstől, iskolába kerülésig. Óvodai nevelésünkben figyelembe vesszük a családok igényeit, véleményét. Partnerségen alapuló kapcsolatunkban cél az együttnevelés. Az óvodapedagógus és a szülő kapcsolatára az őszinteség, korrektség jellemző.
- Biztosítjuk a gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit (tárgyi környezet, pedagógiai tevékenységrendszer). Óvodánk légköre szeretetteljes, elfogadó, bizalmat és szeretetet közlő.
- Az óvodai nevelésünkben elsődleges, hogy
 - a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
 - nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,
 - az óvodai nevelésünkben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Gondoskodunk
 - a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről
 - a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakításáról
 - a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról
 - e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről
 - a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- Különös figyelemmel vagyunk az óvó-, védő-, szociális nevelő-, személyiségfejlesztő funkciók megvalósulására. Munkánkban elsődleges szerepet kap az integráció, a differenciált tevékenységszervezés, a hátránykompenzáció, a lemaradások csökkentése és

a tehetséggondozás.

- Óvodapedagógusaink pedagógiai munkáját a széleskörű szakmai tudás, a szakmai együttműködés, egységes értékközvetítés jellemzi.
- Óvodánk tárgyi környezete és nevelési rendszere a környezettudatos magatartás mintája.
- Óvodánkban biztosítjuk a szabadon választható hitoktatás lehetőségét szülői igények alapján.

4.4. Óvodai nevelésünk célja

- Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének biztosítása, a szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemben gazdag óvodai élet megteremtése, ahol nyugodt légkörben, sok élménnyel gazdagodva élik a gyermekek óvodai életüket.
- A gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, ahol gyermekeinket egyedi személyiségnek tartjuk, tiszteljük egyéni sajátosságait, elfogadjuk, és önmagához képest fejlesztjük.
- Az életkori és egyéni sajátosságok, igények figyelembevétele, az óvodáskorra jellemző játék központú tevékenység rendszert alkalmazása, hangsúlyozása, a játék elsődleges szerepének fókuszba helyezése.
- Az eltérő ütemű fejlődés figyelembevétele, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása, segítése, hátrányok csökkentése a differenciált, egyéni fejlesztés tevékenységrendszerén keresztül. Különös tekintettel vagyunk az egyéni sajátosságokra, a HH, HHH, SNI, BTMN és RGYK gyermekekkel való bánásmódra.

Az óvodai nevelésünk alapelvei

- A Vadárvaszka Óvodában dolgozó felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, az elfogadást, megteremtve a gyermekek biztonságérzetét, képességeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak alakulását.
- A gyermekeinket személyiségük sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva készítjük fel az eredményes további tanulmányokra.
- Gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével támogatjuk, megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét.
- Az óvodapedagógusok építenek az örömet adó művészeti tevékenységekre. Céljaink megvalósulása érdekében kiemelten kezeljük a művészeti nevelést, a mozgásfejlesztést. Fontos területnek tartjuk a környezet tevékeny megismerését és védelmét,

környezettudatos magatartás formálását. Beépítjük tevékenységeinkbe a hagyományőrzést.

- A gyermekek testi – lelki védelme, szükségleteinek kielégítése és biztonsága érdekében minden feltételt megteremtünk. Az óvodapedagógusok folyamatosan fejlesztik az óvodai környezetet, fokozva az esztétikumot és javítva a komfort érzetet. A feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítjuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával.
- Az óvodapedagógusok a gyermekek igényeinek és szükségleteinek megfelelően segítik nevelésüket, tanulási folyamataikat, a mással nem helyettesíthető játék középpontba helyezésével.
- Törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Erősítjük bennük az örök emberi értékeket: az egyén tiszteletét, a humánus gondolkodást, a közösség iránti feladatvállalást, a békés úton való konfliktusrendezést.
- Titoktartási kötelezettségünket a családok és a gyermekek érdekeinek és jogainak védelmében betartjuk. A gyermeket és a szüleit, előítéleteinket félretéve kezeljük, tetteik és viselkedésük alapján bánunk velük.
- Óvodai nevelésünkben biztosítjuk a hit megélésének lehetőségét szülői igény alapján.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében játékos, értékmegőrző tevékenységek által biztosítjuk az önazonosságuk megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit a befogadó nevelés módszereivel integráljuk, az óvodai nevelésünkben biztosítjuk az önazonosságuk megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
- Nevelésünkben érvényesítjük a nemek közötti egyenlőség tiszteletben tartását.

5. A program megvalósításának személyi és tárgyi feltételei

5.1. Személyi feltételek

Óvodánkban, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, a nevelési munka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában törvény által előírt kötelezettsége. Az óvodapedagógus modell, mintát jelent a gyermekek számára.

Humán erőforrás

	Óvodapedagógus	Dajka	Pedagógiai asszisztens	Egyéb munkatársak
Központi Óvoda	8+1 intézmény vezető	4	1	1 fő óvodatitkár 1 fő karbantartó 1 fő konyhai dolgozó
Tagóvoda	4	2	1	1 fő konyhai dolgozó
Összesen:	13	6	2	4
Mindösszesen:	25			

A Vadárvácska óvodában dolgozó óvodapedagógus:

- szereti az óvodai munkát, hivatásának érzi azt, kötődik a Vadárvácska Óvodához.
- képes azonosulni az Alapprogramban, a Vadárvácska Pedagógiai Programban megfogalmazott célokkal és feladatokkal.
- gyermekszeretete az elkötelezettségében és a gyermekekkel való következetes nevelői magatartásában nyilvánul meg.
- folyamatosan képezi szakmai készségét, fejleszti személyiségét, önismeretét, fontosnak érzi a saját lelki egyensúlyának megteremtését.
- tetteiért vállalja a felelősséget.
- emberi kapcsolataiban őszinte, kommunikációját a nyíltság és partnerség jellemzi. konfliktusait kulturáltan kezeli, nyíltan és őszintén nyilatkozik problémáiról.
- a célok megvalósítása érdekében összehangolt munkát végez a csoportban dolgozó valamennyi felnőttel, az intézményben dolgozó valamennyi alkalmazottal, szükség esetén az intézményben tevékenykedő valamennyi külső szakemberrel.
- modell szerepét átérzi, külső megjelenése ízléses, harmonikus, viselkedése szülőknél,

- modell szerepét átérzi, külső megjelenése ízléses, harmonikus, viselkedése szülőknek, gyermekeknek példaértékű. Kerüli a kihívó beszédet, magatartást és megjelenést.
- attitűdje pozitív, fejlesztő, előre vivő, kerüli a kemény, diktatórikus megnyilvánulásokat, tettelegességet nem engedhet meg magának. Segítő magatartása előtérbe kerül a hátránycsökkentő tevékenységeknél.
- titoktartási kötelezettségét a gyermekek érdekében köteles betartani.

A Vadárvácska óvodában dolgozó dajka, pedagógiai asszisztens

Az óvoda működését segítő, nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai neveléshez.

- Az óvodai csoportokban zajló munkát elkötelezettségből, gyermekközpontú szemlélettel végzi és segíti, mivel az óvónő közvetlen segítő munkatársa.
- Képes azonosulni az óvónő által meghatározott célokkal, feladatokkal. Tudomásul veszi segítő szerepét.
- Képes alárendelni személyes érdekeit a közös céloknak, nem hagyja segítség nélkül a munkatársait és az ellátásra szoruló gyermekeket.
- Folyamatosan fejleszti személyiségét, önismeretét, fontosnak érzi saját lelki egyensúlyának megteremtését, tetteiért vállalja a felelősséget.
- Modell szerepe: átérzi annak jelentőségét, hogy megjelenése, viselkedése hatással van az óvodásokra és a felnőttekre. Kerüli a kihívó beszédet, magatartást, megjelenést.
- A konfliktusokat kulturáltan kezeli, nyílt, őszinte véleménynyilvánítással segíti azok megoldását, emellett a csoportban adódó, gyermekekkel kapcsolatos tájékoztatásban nem nyilatkozhat a szülő felé.
- Megnyilvánulásai pozitívak, előre mutatóak, dicsér, buzdít, segít.
- Attitűdje pozitív, fejlesztő, előre vivő, kerüli a kemény, diktatórikus megnyilvánulásokat, tettelegességet nem engedhet meg magának.

5.2 Tárgyi feltételek

	Központi épület	Tagóvoda
Foglalkoztató/ csoportszobák	5	3
Fejlesztő helyiségek	2	1
Tornaterem, tornaszoba	1	1
Egyéb helyiségek	5 mosdó 5 öltöző 1 felnőtt öltöző	3 mosdó 3 öltöző

Az óvoda feltételrendszere mindkét óvodai intézményben biztosítja a gyermekek egészséges nevelésének színvonalát. Fokozatosan alakuló feltételeink teszik színvonalasabbá munkánkat.

Mindkét óvoda épülete külön csoportonként rendelkezik saját mosdó és öltöző helyiségekkel, tornateremmel, egyéb kiszolgáló helyiségekkel.

Az óvónők törekednek az egészséges feltételek biztosítása mellett az óvoda belső helyiségeinek otthonossá, barátságossá tételére. A dajkák a folyamatos portalanításra, szellőztetésre, tisztaságra ügyelnek. A csoportszobákban sok funkciót kell végrehajtani, étkezést, alvást, játékos tanulást, sok esetben mozgást. Ezért mobil elemeket, térelválasztókat alkalmazunk kis kuckók, variálható játékterek létrehozására. A csoportszobában kialakítunk pihenő kuckót, ahol a fáradt, zaklatott kisgyermek meghúzódhat, pihenhet, kerüljük a túlszűfolt tereket.

Az óvodában kerüljük a sötét-hideg színeket, a függönyök, takarók, szőnyegek vidámak, világosak és meleg színűek. Óvodánk megfelelő munkakörnyezetet biztosít dolgozóinak, valamint megteremtjük annak lehetőségét, hogy az óvodai nevelésben együttműködő szülőket is fogadni tudjuk.

A csoportszobák, és egyéb helyiségek eszközei a gyermekek igényeihez igazodóak. A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete által előírt kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléseiről tekintetében a neveléshez szükséges eszközökkel központi és tagóvodánk is rendelkezik.

Mindkét óvodánkban nagy, megfelelő mozgási lehetőséget biztosító udvar áll a gyermekek rendelkezésére. A költségvetési kereteken túl alapítványi, pályázati lehetőségek kihasználásával szélesítjük a mozgásformák lehetőségeit a gyermekek méreteihez igazodó, a balesetvédelmi előírásoknak megfelelő játékeszközök bővítésével.

Törekszünk a természetes anyagok használatára.

Intézményi szinten rendelkezünk fénymásolóval, fényképezővel, videokamerával, projektorral, erősítővel, tv-vel és DVD lejátszókkal.

Az óvodai szakkönyvtárat erőforrásainkhoz mérten minden évben bővíteni tudjuk a legkorszerűbb szakmai segédanyagokkal, szakirodalmakkal.

6. Az óvodai nevelésünk általános feladatai

6.1 Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelést, az egészséges életvitel alakítását ebben az életkorban kiemelt jelentőségűnek tartjuk. Az óvodáskor az egészséges életvitel és magatartás szokásai megismerésének és rögzülésének időszaka.

Célunk:

- Az egészséges életritmus kialakítása, a test és a lélek egyensúlyának megteremtése.
- Az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermekek testi fejlődésének elősegítése.
- Az egészséges életmód szokásrendszerének megalapozása, a szokások megismerése és gyakorlása.
- Az egészségtudatos magatartás formálása.

Feladataink:

- A gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatok elvégzése, testi szükségleteinek kielégítése.
- A mozgásigény kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, testi képességek fejlesztése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségű ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- Az egészséges fejlődéshez szükséges környezet biztosítása.
- Környezetvédelemhez és megóváshoz kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása.
- Szakemberek bevonásával – a szülővel együttműködve – prevenció, korrekció testi és

lelki nevelési feladatok ellátása.

6.1.1. Gondozás

A gyermek tevékenységei:

- önkiszolgálás az étkezés, testápolás, öltözködés területén egyaránt
- közösségért végzett munka (naposi, felelősi tevékenység).

A felnőtt feladatai:

- az önállóság lehetőségének biztosítása, egyéni sajátosságok figyelembevétel,
- egyénre szabott, igényekhez igazodó segítségnyújtás,
- a tárgyi feltételek biztosítása.

A gondozási tevékenységek tartalma:

Testápolás

A legkisebb gyermekeknél az óvónők és dajkák együtt irányítják a tevékenységet, állandó jelenlétükkel segítik a helyes sorrend és a helyes fogások gyakorlását. Célunk a gyerekek tisztaság-igényének kialakítása.

A gyermekek egyéni igényei, szükségletei és fejlettsége szerint nyújtunk segítséget. Testápolási teendők tartalma:

- kézmosás, fogmosás
- WC-használat utáni teendők, fésülködés, hajápolás
- érzékszervek védelme

A gyerekek saját, jellel ellátott testápolási eszközöket használnak.

Öltözködés

Az óvodába lépés pillanatától kezdve fokozatosan alakítjuk öltözködéssel kapcsolatos szokásaikat, törekedve az önállóság eljutásához.

Fontosnak tartjuk az igényes, kulturált megjelenést, ruházatuk tisztántartását, környezetük (öltöző szekrény, pihenőhely, tiszta ruha) igényes rendbe tételét, a praktikus öltözet viselését.

A gyermekek saját, jellel ellátott óvodai zsákkal rendelkeznek, melyben az évszaknak megfelelő váltóruha van. Így tudjuk biztosítani az óvodai tevékenységek közben is az időjáráshoz igazodó kényelmes öltözetet.

Étkezés

A gyermekek táplálkozási szokásai eltérőek, ezért nagy toleranciával fogadjuk el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönözzük, de nem kényszerítjük az ételek elfogyasztására a kicsiket. A nap bármely időszakában folyadékról gondoskodunk, arra szoktatjuk a gyermekeket, hogy bármikor önállóan igyanak.

Fontosnak tartjuk a kulturált étkezési szokások megalapozását, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.

Ezért kis csoportokban étkezünk, hogy a szokások megismertetésére, gyakorlására nagyobb figyelmet szentelhessünk.

A délelőtti időszakban a gyermekeket gyümölccsel és zöldséggel kínáljuk, nem kívánatos a rágcsa, a magas telített zsírtartalmú ételek fogyasztása. (363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet 1. melléklet III.)

A különleges figyelmet igénylő, allergiás gyermekek étkeztetése során figyelemmel vagyunk az étkezés megszervezésére, az étel tárolására, felszolgálására, az 1-es típusú diabétesszel és ételérzékenységgel élő gyermekek speciális ellátásának eljárásrendje figyelembevételével.

Pihenés

A gyermekek életkorából adódó napközbeni alvásigényt ebéd utáni időszakban az óvoda elégíti ki.

Az alváshoz friss levegőt, csendet, nyugalmat és bensőséges biztonságot teremtünk. Elalvás előtt csendes meséléssel, altatókkal, dalokkal nyugtatjuk, csendesítjük a gyermekeket.

Nagyobb csoportban, ha nem alszanak a gyermekek, 1 óra pihenés után az óvónő csendes játéktevékenységet kínál.

A pihenéshez saját, jellel ellátott ágyneműjük és pizsamájuk van a gyermekeknek.

6.1.2. Mindennapos mozgás

Óvodánkban minden korcsoportban, mindennap biztosítjuk a gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését, ha lehet a szabadban.

A mindennapos mozgás formái:

- rövid ideig tartó intenzív futás,
- szabályjáték,
- természetes nagymozgások végzése különböző eszközökkel,

- séta.

Az óvónő feladata a differenciált feladatok biztosítása, rugalmas alkalmazkodása az időjáráshoz, napirendhez. A csoportszobában is felkínáljuk a mozgás lehetőségét, játékidőben használható mozgásfejlesztő tornaeszközökkel. A tornának, játékos mozgásnak teremben és szabad levegőn eszközökkel és eszközök nélkül, spontán, vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján lehetőséget biztosítunk.

A tevékenységi rendszerben kerül tervezésre a kötelező testnevelés foglalkozás anyaga és feladatai, a zenére végzett mozgás, valamint korrekciós gyakorlatok is.

Az óvodai mozgás tartalma

- **spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység:**
 - nagymozgások (csúszás, kúszás, mászás, járás, futás, ugrás, egyensúlyozás)
 - udvari játékeszközök használata
 - gyermekek által kezdeményezett mozgásos játékok
- **irányított, mindennapos mozgásfejlesztés:**
 - zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc),
 - versenyjáték
 - futás
 - séta
 - lábboltozat erősítő, lúdtalp megelőző torna
 - testséma, testkép ismeretet fejlesztő torna
 - mozgáskotta eszközeivel végzett mozgások
- **szervezett mozgásos tevékenység:**
 - *Mozgás* (heti 1x szervezett tevékenység)
Dr. Tótszőllősyné Varga Tünde mozgásfejlesztő programja alapján végezzük a mozgásfejlesztést.
Feladatunk:
 - a testneveléshez szükséges eszközök biztosítása,
 - átvittetés megfelelő ruházatba (a gyermekeknek saját, jellel ellátott tornaruhájuk van),
 - szabad levegőn történő testnevelés szervezése időjárástól függően.

A testnevelés foglalkozásokat csoportbontásban szervezzük, így biztosítjuk a gyermekek számára a többszöri gyakorlás lehetőségét és a differenciált tevékenységszervezést.

- *Séta*

Célunk a mozgásigény kielégítése, miközben ráfigyelünk, tájékozódunk, megismerjük az óvoda szűkebb és tágabb környezetét.

A séta mindig céllal történik, elsősorban a környezeti témákhoz kapcsolódik.

A sétákat körültekintően szervezzük, a gyermekek részvételéhez szülői engedélyt kérünk.

- *Túra, kirándulás*

Célunk, hogy a gyermekek meg tanulják óvni és szeretni a környezetet, a természeti- és társadalmi környezetükben tapasztalatokat szerezzenek.

Feladatunk:

- túra-, kirándulás terv készítése, résztvevők dokumentálása, szülői engedély beszerzése,
- életkortól függő távolságok szervezése, alapvető egészségügyi felszerelésről gondoskodás.
- életkornak megfelelő tartalom biztosítása, folyadék, élelem, pihenő szakaszok biztosítása,

6.1.3. Egészségvédelem, edzés

A gyermekek egészségének védelmét, edzettségét a javasolt napirend betartása mellett tudjuk biztosítani.

Az egészségvédelem érdekében tett tevékenységeink:

- gyümölcs fogyasztása (lehetőség szerint reggel),
- folyadékbevitel a nap folyamán mindig biztosított /tea, limonádé, víz/,
- higiéniai szabályok betartása /kézmosás, papír zsebkendő használat/,
- mozgás lehetőségének biztosítása szabad játék keretén belül a csoportszobában és az udvaron,
- mindennapi levegőzés /- 10 C fok fölött/ a gyermekek egészséges fejlődése szempontjából elengedhetetlen, kötelező,
- téli időszakban szánkózás, csúszkálás,

- nyáron barátkozás a vízzel, vízhez szoktatás, pancsolás az udvaron,
- párologtatás a csoportszobában (téli időszakban), gyakori szellőztetés
- speciális mozgásformákat is biztosítunk a gyógytestnevelés keretein belül azoknak a gyermekeknek, akiknek korrekcióra van szükségük,
- a lelki egészség megőrzése érdekében napirendünk biztonságot nyújt,
- orvosi, védőnői szűrések,
- a beteg gyermekeket elkülönítjük, a szülőket értesítjük.

Valamennyi feladatban az óvónők tájékoztatják a szülőket, bevonják a különböző tevékenységekbe, nevelő partnerré teszik őket az együttműködésben.

Óvodánkban vállaljuk a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek egészségügyi ellátását. Ez esetben a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekkel foglalkozó dolgozó részére történő feladatot és céljuttatást 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 190.§ tartalmazza.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan tisztálkodnak, fésülködnek, fogat mosnak, a tisztálkodási eszközökre vigyáznak, rendbe tartják azokat.
- Zsebkendőjüket önállóan használják.
- A kulturált étkezési szokások igényükké válnak, az étkezés eszközeit önállóan, készség-szinten használják.
- Teljesen önállóan öltöznek (ruha ki-be gombolása, cipőfűzés-kötés stb.), ruhájukat rendben a polcukra helyezik.
- Környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre törekvés.
- Szívesen tartózkodnak a szabad levegőn, bátran használják a csoportszobai és udvari mozgásfejlesztő eszközöket.
- Tevékenységeikben megjelenik a környezettudatos magatartás, környezetvédelem.

7. Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

Célunk:

Az óvodásaink személyiségének, tulajdonságainak, képességeinek fejlesztése, amely alkalmassá teszi őt a közösségi élet szabályainak és a változó környezeti hatások elfogadására, betartására, azokhoz való alkalmazkodásra.

Feladatunk:

- Szeretetteljes, családi légkör kialakítása, fenntartása, mely biztonságot nyújt a gyermek számára az óvodáskor ideje alatt.
- Konfliktuskezelő készség, alkalmazkodóképesség fejlesztése.
- A társas kapcsolatokban (gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek) pozitív attitűd, érzelmi töltés kialakítása. Az emberi tulajdonságok, viselkedések különbözőségének elfogadása.
- Óvodásaink szociális érzékenységének, fejlődésének segítése, éntudatának alakítása, önérvényesítő törekvéseinek támogatása.

A közös élményekre épülő közös tevékenységek a szocializáció szempontjából különös jelentőségűek. Fontosnak tartjuk a szokás-, és normarendszer kialakítását, a gyermek erkölcsi – együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség - tulajdonságainak és akaratának – önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat - fejlesztését.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és családra való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából kiemelt jelentőségűnek tartjuk az óvodapedagógus, az óvoda alkalmazotti körének kommunikációját, bánásmódját. Az óvodai dolgozók modellértékű szerepet töltenek be, így közvetítik a pozitív emberi értékeket.

A Vadárvácska óvodában elterjedt nevelői hozzáállás a pozitívumokra való odafigyelés.

„Kapt rajta a gyereket, amikor jó.”

Sikeresen alkalmazzuk a pozitív megerősítéseket. A jó kapcsolat és a bizalom a pozitív nevelő hatások befogadásának alapja.

7.1. A beszoktatás

Az óvodához, a társakhoz, az óvó nénikhez, dajka nénikhez fűződő kapcsolatok kialakítása a beszoktatással kezdődő folyamat.

A beszoktatás célja:

- Az otthonos, biztonságot nyújtó környezet teremtetésével érzelmi biztonság kialakítása.
- Érezze jól magát a gyermek az óvodában, ezáltal a szülő bizalmának elnyerése.

A beszoktatás kötelező szabályai:

- Minden korcsoportban szükséges, a nagyobb gyermekek esetében is.
- A beszoktatás mindig a csoportban dolgozó óvónők és dajka egésznapos tevékenysége.
- A beszoktatás a fokozatosság elvét betartva folyamatosan, az anya részvételével történik, így az anya (szülő) biztonságot ad gyermekének és megismerheti az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, szokásait.
- A gyermek érdekében az óvónő vállalja fel az adódó konfliktushelyzet megoldását, így a szülő számára szolgáljon mintául, ezzel segítve a partnerkapcsolat kialakítását.

Feladatunk:

- Otthonos, derűs légkör kialakítása.
- Törekvés a személyes kapcsolat kialakítására mesével, verssel, ölbéli játékokkal.
- Sok-sok érzelmi megerősítés.
- A gyermek viselkedése, egyéni sajátossága alapján az óvónő szabad abban a döntésében, hogy a szülő részvétele mennyi ideig indokolt a gyermek beszoktatásában.
- A gyermekről készült feljegyzések megkezdése (óvodai bemenet, anamnézis kérdőív).
- Dátum szerinti jelölés a gyermek beszoklásáról, az alábbi kritériumok alapján.

A sikeres beszoktatás kritériumai:

- A gyermek jelzi szükségleteit a csoportban dolgozó felnőtteknek.
- A hozzá intézett kérdésekre válaszol.
- A felnőttekkel szívesen beszélget.
- A tevékenységekbe szívesen bekapcsolódik.
- A gyerekek között felszabadult, tevékeny.
- Nyitott és elfogadó.

- Csoportba lépéskor könnyen válik el a szülőtől

7.2. Intenzív szocializációs időszak

Az óvodába lépéssel megkezdődik a gyermek intézményes, közösségi nevelése. Az óvodánkban a gyermekek olyan ingereket, élményeket is kapnak, amelyeket otthon nem élhetnek meg.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy az óvodai élet tartalmas megvalósításához szükséges szabály- és szokásrendszert már a befogadás első napjaitól, illetve nagyobb gyermekek esetében a nyári időszakot követő hetekben is intenzíven ismertessük és gyakoroljuk minden nap, minden tevékenységben.

A szocializációs időszakban megalapozott szabály- és szokás keret fog alapot adni a későbbiekben az élményen alapuló tapasztalatszerzés szervezéséhez.

Célunk, érzelmileg gazdag, pozitív szemléletű, társas kapcsolatokban magabiztos gyermekek nevelése.

Ennek érdekében:

a gyermekek jele megjelenik az öltözőben, a mosdóban, a dossziékon, egyéni eszközökön.

reggeli érkezéskor használjuk az „Itt vagyok!” táblát

a csoportszobák berendezését a gyermeki tevékenységekhez igazítjuk, azok esztétikájára figyelünk. A berendezésekben és eszközökben kerüljük a zsúfoltságot, ami a gyermekekben diszskomfort érzést válthat ki.

pihenésre, relaxálásra, elvonulásra lehetőséget adó „pihenőkuckót” alakítunk ki

a befogadás időszakában személyi feltételek tekintetében biztosítjuk az állandóságot. Kincses kosárban, ládában biztosítjuk az otthonról hozott, elválást és elalvást segítő eszközöket.

a csoportnak saját bábja, plüссе van, aki együtt él a gyermekekkel (bevonjuk a tevékenységekbe, élményekbe), erősítve ezzel a kötődést a csoporthoz

minden tevékenységnek helyet alakítunk ki, saját eszközökkel, az ehhez kapcsolatos szabályokat folyamatosan, a csoportban dolgozó valamennyi felnőtt azonos elvű irányításával gyakorlunk, és szilárdítunk meg

a helyes és helytelen viselkedés képek formájában is megjelenítjük, a gyermekek számára látható helyre helyezzük a csoportszobában, így minden nap szerezhettek a gyermekek a saját viselkedésükre visszacsatolást képi formában is.

közös élményeket szervezünk, melybe minden gyermek bekapcsolódását támogatjuk

csoport rituálékat alakítunk ki tevékenységekhez kapcsolódóan (pl. játékelrakás, udvarra ki- és bevonulás, pihenés, stb.), ezeket rendszeresen, a csoportban dolgozó felnőttek

valamennyien alkalmaznak

az intenzív szocializációs időszak alatt is tervezünk élmény és tevékenységkínálatot, melyet komplex, kötetlen tevékenységszervezés formájában valósítunk meg, kivéve a tanköteles korukat megelőző évet töltő gyermekek – 5-6 évesek- esetében, akiknek napi összesen 45 perces kötött tevékenységeket szervezünk ezen időszak alatt is.

Az intenzív szocializációs időszak a befogadással kezdődik, és a 3 év alattiak és 3-4 évesek esetében január végéig, a 4-5 évesek esetében november végéig, az 5-6-7 évesek esetében szeptember végéig tart.

Ebben az időszakban kiemelt, intenzív módon figyelünk a szokás- és szabályrendszer alakítására, a megismertetés, felelevenítés után pedig az életkori sajátosságoknak megfelelően gyakoroljuk is azokat.

Az intenzív szocializációs időszak terve az első félév nevelési tervében jelenik meg a következő tartalmakkal:

- a nevelési év kezdése, feltételek megteremtése
- beszoktatás, visszaszoktatás
- a csoport hagyományai, jelképei
- a gyermekek fogadása, napindító tevékenységek
- játékterek és játékeszközök használatának szabályai, játékelpakolás
- az együtt játszás szabályai
- én-tudat formálása
- csoporttudat alakítása

7.3. A nevelőmunka kapcsolati rendszere

Gyermek-felnőtt kapcsolata

Az óvoda minden felnőtt dolgozóját a vidámság, a tolerancia, őszinteség és a gyermek tisztelete jellemezze.

Célunk:

- A bizalmas, szeretetteljes, családi légkörben a gyermek egyéni jellemzőinek megismerése, ezáltal a személyre szóló nevelés feltételének megteremtése.

A kapcsolat jellemzői:

- Folyamatosan éreztetjük a gyermekkel, hogy számon tartjuk, szükség van rá. A reggeli

üdvözlés szeretetteljes és örömteli. A gyermekek fogadása és hazabocsátása mellőzhetetlen és fontos.

- A pihenés megszervezése különös gondosságot igényel. E tevékenység közben is az óvónő nagy-nagy türelmet mutat. A nyugodt, családias légkör érzetét az állandó altatók dúdolgatása is erősíti. A halk énekelgetés megnyugtató, álomba ringató. Mindig sor kerül mesehallgatásra ebben az időszakban.
- A csoportban dolgozó felnőttek viselkedése, cselekedete modell értékű a gyermekek számára, egyéni fejlődésükre hatással van.
- A felnőtt határozott, következetes, derüljön ki a gyerekek számára, hogy mit-miért tart helyesnek és mit-miért utasít el.
- Minden felnőtt toleranciára és megértésre törekedjék, ebből alakul ki később a gyermekekben az egymás iránti tolerancia.
- Fontos a gyermekek megfelelő ösztönzése a nevelés valamennyi területén. Tudjuk, hogy a figyelemnek minden formája, amely közvetlenül követ bizonyos magatartást, megerősítésként hat.
- Az érdektelen, motiválatlan gyermekre külön szentel figyelmet az óvónő.
- Minden felnőttre vonatkozó szabály: TILOS! Megkülönböztető címke, elmarasztalás.

Feladatunk:

- Észrevenni a kiemelt figyelmet igénylő gyermeket.
- Tetteinkkel, szavainkkal kifejezni, hogy a gyermekek közötti különbségek eltérő fejlettségi szinten természetesek.
- Minden esetben a gyermek önbizalmának erősítése és sikerélmény biztosítása.
- Adminisztrációs feladat: A gyermek személyi lapján jelezni, leírni a tüneteket, belső konzultációk, vezetővel, fejlesztő pedagógussal, szülővel megbeszélni, okokat feltárni.
- szükség esetén külső szakember segítségét kérjük.

Gyermek-gyermek kapcsolat

Célunk:

- Pozitív én-kép, én-tudat, önbizalom kialakítása, melynek segítségével a gyermek elfogadja önmagát és társait.

Az óvodai csoport közösséggé alakulásának legfontosabb feltétele, hogy a

gyermek jól érezze magát az óvodában, mert csak így válik kezdeményezővé az egyes tevékenységekben.

Feladatunk:

- Segítségadás, pozitív megerősítés az én-kép, én-tudat kialakulásának időszakában, önbizalom erősítése.
- Az egymás iránti érdeklődés felkeltése.
- Éreztetni a gyermekkel, hogy számon tartjuk, szükségünk van rá.
- Az egymásra figyelés, tolerancia kialakítása. Közös tevékenységek, közös
- élmények szervezése (a gyermekek részvételre - ösztönzése (ezzel az összetartozás érzetének erősítése).
- Szoktassuk a gyermekeket az emberi tulajdonságok, viselkedések különbözőségének elfogadására.
- Képesé tenni a gyermekeket a kapcsolatteremtésre, együttműködésre felnőttel és társal.
- Önbizalom erősítése

7.4.

7.5. Közös élmények, távlatok, hagyományok, ünnepek

Célunk:

- A hétköznapiaktól eltérő, örömteli érzelmi feltöltődést és átélést biztosító eseményekkel a gyermekek közös és egyéni élményeinek a biztosítása.
- Az ajándékozás, az ünneplés, a várakozás öröme, a közös készülődés másokkal együtt.
- A hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés megalapozása a szűkebb és tágabb környezet megismerésével.
- Nemzeti identitástudat kialakítása.

Feladatunk:

- Az óvodai szintű és csoportszintű események szervezése, távlatok felállítása.
- Hagyományokban visszatérő, örömteli események, ünnepi előkészületek, ünnepek szervezése, egyéb rendezvények, részvétel mások által szervezett eseményeken.

- Az ünnepek tartalmának megismerése a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelően.
- Az összetartozás érzésének, élményének erősítése.
- Az ajándékozással kapcsolatos örömrész felkeltése, az ajándékok megbeszélése.
- Annak kialakítása, hogy a gyermek vegye észre és becsülje meg a környezetében megmutatkozó jót és szépet.
- Az összetartozás érzésének, élményének erősítése.
- Nemzeti identitástudat erősítése.

Óvodai szintű események, hagyományok

- *Sportnap*
- *Gyermekek közösségi nap*
- *Játzóházak*
- *A nagycsoportosok ballagása*
- *Nagycsoportosok iskolai látogatása*

Az óvodai élet ünnepei, tartalma

- Márton-napi hagyományőrzés
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Március 15
- Anyák napja
- Évzáró, ballagás

Kötelező feladat a hagyományok szimbólumainak megismertetése.

Egyéb rendezvényeken való részvétel

Évi egy-két alkalommal színház, bábelőadás megtekintését szervezhetjük elsősorban 4 éven felüli gyermekek részére.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés szabályainak a betartása.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak saját képességeikben.

- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik.
- Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit.
- Tekintettel vannak egymás megnyilvánulásaira.
- Elfogadják egymást adottságaikkal együtt.
- Segítenek egymásnak.
- Érdeklődnek egymás iránt.
- Konfliktusaikat igyekeznek egymás között durvaság nélkül megoldani.
- Élmények hatására érzelmeiket verbálisan is kifejezik.
- Tudnak uralkodni indulataikon.
- Képesek a koruknak megfelelő udvariassági formák betartására.
- Szociálisan képessé válik az iskolára, a tanító elfogadására.

8. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

8.1. Anyanyelvi nevelés

Célunk:

- a gyermek beszédállapotának felmérése után a beszédkedv felkeltése,
- beszédképességeinek fejlesztése, szókincsének bővítése, melynek során alkalmassá válik a fejlett kommunikációra,
- az óvónő és a csoport elfogadó attitűdjéből következően az óvodásaink nyílt, őszinte, helyes kommunikációjának fejlesztése.

Az anyanyelvi nevelés terén valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk:

- az óvodába kerüléskor a gyermek beszédképességeinek megismerése, felismerése és óvodai bemeneten való rögzítése, esetleges szervi hibák feltárása (nyilatkozat),
- a gyermek természetes beszédkedvének fenntartása, fokozása, (meghallgatás, kérdések támogatása, válaszok),
- az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel az óvodai nevelő tevékenység egészében
- és óvoda beszédpéldája, változatos kommunikációja és együttműködése hozzájárul a

gyermek fejlődéséhez, nyelvi játékok és természetes beszédhelyzetek teremtésével a nevelési terület célkitűzéseinek megvalósítása érdekében,

- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére nevelés.

A beszédmegértés, beszédészlelés a gyermekek nyelvi képességei fejlesztése az óvodai tevékenységek rendszerében valósul meg, változatos óvodai tevékenységek során.

Anyanyelvi fejlesztési lehetőségek és feladatok az egyes tevékenységekben

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységforma keretében megvalósítandó feladat:

- légzési technikai játékok, kineziológiai technikák alkalmazásával,
- a lehetőségek kihasználása a kommunikációra, párbeszéd kialakítására,
- dramatikus játékokban (hangszín, hangerő, mimika gyakorlása),
- hangutánzó játékokban,
- fejlesztő játékokban.

Mesélés, verselés

- a versekből, mesékből sok új fogalmat ismerhetnek meg, bővül szókincsük,
- a népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikulációja, hangkapcsolatok törvényszerűségei.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

- a mondókák, énekek szövegének hangjelzése, hangsúlya, ritmusa,
- hangerejének utánzása érezteti meg a nyelv kifejező erejét, szépségét,
- a hangutánzó szavak énekelésével a magán- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését teszi lehetővé,
- az énekes játékok alkalmat adnak a szókincs bővítésére.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

- mesék, versek, ünnepek, énekes játékok eseményábrázolásai, ha kell, szóbeli kiegészítései,
- ábrázolás szakszavainak, technikai fogások, eljárások neveinek alkalmazása.

Mozgás

- az arc izmainak megformáztatása, légzésgyakorlatokkal, a helyes beszédleghzés és a megfelelő magán- és mássalhangzó artikuláció kialakítása,
- hangutánzó szavak használata mozgásos játékoknál (pl. grimaszjáték, testtartás játék,

modorjáték),

- szókincsbővítés.

A külső világ tevékeny megismerése

- matematikai mennyiség, forma, szín alak megismerése, alkalmazása beszédünkben,
- névutók használata a kialakult beszédhelyzetekben,
- séták, kirándulások során a gyermek szókincsének, nyelvi kifejezőképességének fejlesztése,
- alapvető viselkedési és illemszabályok gyakorlása (köszönés, bemutatkozás, megszólítás, véleménynyilvánítás, kérés stb.)
- kívánságai, észrevételeik, érzelmeik kifejezése, megfogalmazása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- tisztán ejtenek minden beszédhangot, beszédjük többnyire jól érthető,
- az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, megfelelő hangzású, hanglejtésű, hangerejű és tempójú legyen,
- elbeszélésük folyamatos, de még nem mindig követetik a történetek logikai, időbeli sorrendjét,
- aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket,
- nyugodtan, figyelmesen tudják végighallgatni az óvónőt és párbeszédben vesznek részt, végighallgatják, végigvárják mások megnyilatkozását, (drámajátékok)
- helyesen használják a névmásokat, a névutókat, a jövő igeidőt és az igemódot,
- beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.

8.2. Értelmi nevelés

Az óvodai nevelésben a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint a meglévő tapasztalataira építünk, ennek érdekében változatos tevékenységeket biztosítunk, melyeken keresztül a gyermek további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

A „külső világ tevékeny megismerése” témakörei alapot adnak a komplex, változatos tevékenységformák megszervezéséhez.

Az értelmi nevelés feladatai:

- a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, ezek gyakorlati alkalmazása,
- az értelmi képességek és a kreativitás fejlesztése,
- a gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése (különböző tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlása),
- az értelmi képességek (észlelés, érzékelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése,
- képzelet és kreativitás fejlődését elősegítő környezet biztosítása.

Az értelmi képességek fejlesztésére irányuló óvodapedagógiai munkánk során:

- biztosítjuk a felfedezésre, aktivitásra ösztönző légkört, feltételeket,
- segítjük az énkép fejlődését, a pozitív öntudat alakulását, a testséma megismerését,
- támogatjuk a tapasztalati úton történő megismerést, arra törekszünk, hogy a gyermekek több érzékszervük bekapcsolásával ismerkedjenek az őket körülvevő világgal,
- alapozunk a gyermek korábbi életszakaszában szerzett élményeire, ismereteire és tapasztalataira, miközben fokozatosan és folyamatosan bővítjük a természeti és társadalmi környezetéhez kapcsolódó ismereteket,
- közös élményeket adó tevékenységeket szervezünk, melyek fejlesztik a gyermekek szociális kompetenciáit, az együttgondolkodást, miközben alakítjuk kifejező-, és problémamegoldó képességeit is,
- hangsúlyt kap a sikerélmény, ami további ösztönző hatásánál fogva serkenti a tevékenységekben való részvételt,
- fejlesztjük képzeletét drámajátékkal, vizuális, szóbeli, mozgással történő önkifejezés során.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A közvetlen felidézés mellett képes a szándékos felidézésre, megnő a megőrzés időtartama. Képes a figyelemmegosztásra-, átvitelre, a szándékos figyelemre.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodása mellett az elemi fogalmi gondolkodása is kialakulóban van.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Auditív és vizuális képességei optimálisan fejlettek.
- Differenciált észlelése kifinomult

- Érzékelése pontos
- Felismeri és megfogalmazza az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket.
Figyelemösszpontosításra képes
- Reproductív emlékezettel rendelkezik
- Fogalmi gondolkodása kialakult

9. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Alapelvek az óvodai élet megszervezésében:

- megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységeket tervezünk, melynek során a csoportban dolgozó két óvodapedagógus fedési idejében együtt foglalkoztatjuk a heterogén, illetve a homogén életkorú gyermekek csoportjait. A differenciált tevékenységszervezés lehetőséget biztosít, hogy a gyermekek az életkorának és fejlettségének megfelelő legoptimálisabb tevékenységeket szervezzük.
- az étkezéseket, gondozási teendőket több csoportban, folyamatosan, egymást követően végezzük annak érdekében, hogy minden kisgyermekre maximális figyelmet fordíthassunk,
- a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő (5 – 35 perces) mikrocsoportos, csoportos, egyéni tevékenységeket tervezünk, szervezünk,
- a gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, ezek rugalmas, de következetes betartása a gyermekek érdekeit szolgálja,
- tevékenységeinkben a játéknak, különösen a szabad játéknak kitüntetett szerepe van.
- pedagógiai gyakorlatunkban a csoport napirendjének szervezésekor az élıszavas mese és a közösségi játékélmény minden nap megjelenik.
- A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előre haladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskolaelőkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskolaelőkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
- A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben a DIFER mérési rendszert alkalmazzuk.

9.1. Az óvodai élet tevékenységformái

9.1.1. Játék

*„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét, és ezért szaporítja tapasztalatait, Ő
azt hiszi, csak játszik,*

De mi már tudjuk, mire megy a játék,

*Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven mű és Tevékeny
ember váljék belőle”.*

(Varga Domokos)

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermek ezen, szükségletének mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A játék – szabadképzet társításokat követő, szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi, pszichikus szüksége, az óvodáskor egyik természetes gyermeki megnyilvánulása.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja, ezáltal a játék kiemelten fontos jelentőségű a tájékozódó, a mozgást, az én megismerést, a testsémát, a percepciót, a gondolkodást - azon belül a fogalmi gondolkodást - a beszédfolyamatokat, a kommunikációt, a szociális fejlődést fejlesztő folyamatban.

A szociális fejlettséget és az értelmi fejlődést egyaránt tükrözi a játék. A fejlődésnek, fejlesztésnek feltétele a gyermek saját aktív tevékenysége.

Önkéntes, örömmel végzett tevékenységi forma.

Célunk: hogy a játék elősegítse a kisgyermek fejlődését, nem sértve a gyermeki jogokat.

Feladataink:

- A játéktémák, tevékenységek helyszínének alakítása, egyéni és spontán elképzelések figyelembe vételével.
- Változó élethelyzetekben, tevékenységekben, közös játékokban, tanulási helyzetekben a megerősödő cselekvésminták gyakorlása.
- Olyan tevékenységek, játéktémák tervezése, amely biztosítja az izgalmat kereső, felfedező gyermek igényét.
- Együttjátás a gyermekkel, egyéni és spontán helyzetek figyelembe vételével.

A játék feltételei:

- tapasztalatszerzés, élményszerzési lehetőség biztosítása a különböző játékformákhoz – a gyermek a játékanak témáit az őt körülvevő világ megtapasztalásából meríti. Arra törekszünk, hogy óvodai tevékenységeiben biztosítva legyenek az élményszerzési lehetőségek, a közvetlen megtapasztalás, ami segíti őt a játéka gazdagodásában is.
- nyugodt légkör - Az egész óvodai élet elengedhetetlen feltétele. Ennek érdekében fontosnak tartjuk az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítását. A természetes, hiteles, érzelem gazdag „anyapótló” óvodapedagógusi magatartás jellemzi az óvodapedagógusok részvételét a játékban. A megfelelő, nem túl sok szabály betartása nem jelent gondot a gyermeknek, sőt inkább fokozza biztonságérzetét, segíti őt az eligazodásban. Fontos azért is, hogy be tudja mérni saját és társai tevékenységének határait.
- idő - mivel a játék a gyermek alapvető tevékenysége, ezért természetes, hogy a napirendben erre biztosítunk a legtöbb időt. Fontos, hogy elmélyülten tevékenykedhessen, játszhasson, legyen ideje elképzelései megvalósítására. Minél többet játszik a gyermek, annál nagyobb lehetőség van fejlődésének elősegítésére.
- játékhely - a megfelelő hely biztosítására a csoportszobában és az udvaron egyaránt törekszünk. Minden csoportszobában alakítunk teret a nagyobb mozgást igénylő játékokhoz is. A csoportszoba kialakításánál figyelembe vesszük az életkorokat, az összetételt és az egyéni igényeket is, ez azonban nem lehet minőségében állandó és változatlan. Vannak állandó játszóhelyek, de lehetőség van a változtatásra is.
- eszközök – a játék eszközei a gyermek életkori sajátosságaihoz igazodnak. A gyermekek rendelkezésére állnak a csoportszoba játéakai, készen vásárolt, az óvodapedagógusok, illetve a gyermekek készítette eszközök. Fő szempont a használhatóság és a balesetvédelem. A fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakításának elősegítését célozzuk az újrahasznosított játékok biztosításával.
- az irányítás módja - az óvónő játéksegítő metódusai szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvónő irányítása játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni. A kisebb gyermekek esetében – ha szükség van rá – az óvónő játékkezdeményező, mintát adó játszótárs. Ebben a játékhelyzetben is támogató, elengedő és elfogadó, valamint serkentő és ösztönző is azon gyermekek játékában, akik kevésbé kreatívak és ötletszegények. Az óvodapedagógus beavatkozik a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha

veszélyeztetik önmaguk és egymás épségét, játékát.

A gyermek szempontjából kétféle játékot különböztetünk meg és alkalmazunk a gyakorlatunkban:

- szabad játék
- kezdeményezett játék

A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia, vagyis előtérbe kell helyezni a szabad játékot. A **szabad játék** olyan pedagógiailag előzetesen befolyásolt tevékenység, amelyben a gyermek a kezdeményező, elindító.

A **kezdeményezett játék** olyan célszerűen előkészített tevékenység, melyben az óvónő a kezdeményező. A gyermek számára olyan szabadon választott, felkínált tevékenység, mely épít a gyermekek játékos beállítódására, játékigényére.

A gyermeki önkifejezésnek teret ad az óvodapedagógus, és ezt támogatja.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt: a szülő és az óvodapedagógus.

Szabad játék		Kezdeményezett játék	
Óvónő feladata, játéksegítő módszerek	Gyermek szerepe	Óvónő feladata	Gyermek szerepe
megfigyelés, tudatos jelenlét, indirekt irányítás, megerősítés,	- szabad választás a tevékenységben, kezdeményez elindít - spontán belülről vezérelt	- a szabad játékhoz igazodni kezdeményez	- szabad választás a részvételben
- segítségadás		- a feltételeket megteremteni	- alkalmazkodás a felnőtti elgondoláshoz (utánzás, kitartás, eredményre törekvés)
- készenlét		- együttjátás	
- konfliktusok feloldása		- ötletadás	
		- fejlesztés	

A játék óvodai gyakorlatunkban alkalmazott fajtái:

- gyakorló játék:
- mozgásos,
- manipulációs,
- verbális,
- építő-, konstruáló játék,
- szerepjáték, szimbolikus játék
- szabályjáték,
- barkácsolás,
- bábozás

Szocializáció és a játék

Alapvető kritérium, az életkori sajátosságoknak megfelelő szocializáció segítése.

A játék fokozataival alakulnak ki azok a tulajdonságok is, melyek segítik a csoportba való bekapcsolódást.

Magányos játék során helyes pedagógiai magatartásnak tartjuk, ha hagyjuk nyugodtan játszani, hiszen az a gyermek, aki egyedül képes elmélyülten játszani, később a közösségben is jó „játékos” lesz.

Szociális magatartás formái a játékban:

- egymás melletti békés együttlét
- játékszerek kíméletes, célszerű használata,
- tárgyak közötti osztzkodás
- utánzásos tanulás (adott szerep)

Az óvónőről való leválással párhuzamosan, a társas magatartás, a kapcsolatok kialakulása, a társadalmi szokások megtanulása is megvalósul.

Szociális magatartás elvei

- a problémát együtt, közösen oldják meg,
- a szerepjátékban a tapasztalatokat összevetve, egymáshoz alkalmazkodva alakítják a szerepeket, gyakorolják a társas magatartást, a kommunikációt egyre árnyaltabban használják.

9.1.2. A külső világ tevékeny megismerése

Célunk:

- tapasztalatszerzések során az óvodánkba járó gyermekek aktivitásán és érdeklődésén keresztül a szűkebb és tágabb környezetünk megismertetése,
- sokoldalú tapasztalatszerzés során a természeti-, emberi-, tárgyi környezet, formai-, mennyiségi- és téri viszonyok felfedeztetése,
- a gyermekek biztos eligazodásához szükséges kompetenciák megalapozása, kialakítása és fejlesztése,
- a gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- a gyermekekkel megismertetni hazánk, szülőföldünk, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményeit, az összefogás, a nemzeti, családi, tárgyi kultúra értékeit, védelmét, szeretetét,
- a valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonyulást kialakítani a gyermekekben a természethez, emberi alkotásokhoz, melynek során megtanulja azok védelmét, értékek megőrzését,
- a gyermekeket a tapasztalatszerzés során matematikai tartalmú tapasztalatokhoz, ismeretekhez juttatni.
- felismertetni a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéző képessége, fejlődik téri-sík-és mennyiség szemlélete.

Feladatunk:

- a környezet tevékeny megismerése lehetőségének biztosítása (elegendő idő, alkalom, hely, eszköz),
- spontán- és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzés megszervezése az életkori sajátosságokat figyelembe véve,
- a környezettudatos magatartás és az egészséges, biztonságos életvitel szokásainak kialakítása, gyakorlása,
- önálló véleményalkotásra ösztönzés, mely elősegíti az óvodánkba járó gyermekek döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a fenntarthatósági szemlélet formálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.

A környezet megismerésének tartalma

A környezet megismerésének tartalmát és tevékenységeit a saját fejlesztésű Nyiladozás című módszertani kézikönyvünk tartalmazza.

A kézikönyv ajánlás a programunk tevékenységrendszeréhez.

Felfogásunk szerint az évszakirányultság a nevelésünk kerete, melyben az óvodapedagógusoknak lehetőségük nyílik, hogy a személyiségüknek és a gyermekcsoport sajátosságainak megfelelő tevékenységeken keresztül ismertessék meg a környezet szépségeit, jellemzőit és védelmét. A megismerés tartalma korcsoportonként bővül.

3 év alattiak, 3-4 évesek

- Ismerkedés az új környezettel, helyiségekkel, gyerekekkel, felnőttekkel.
- Az évszakok szépségeinek, színeinek, jellegzetességeinek megfigyelése.
- Időjárási és öltözködési szokások változásainak megfigyelése
- Az évszakra jellemző termések, levelek, növények, képek gyűjtése, felhasználása.
- Tapasztalatszerzés a környezetben található formákról, színekről, nagyságbeli, mennyiségbeli jellemzőkről.
- A gyalogos közlekedés szabályainak gyakorlása, leggyakrabban közlekedő járművek felismerése.
- Néhány gyümölcs, zöldségféle, virág megismerése.
- A háznál élő állatok megfigyelése.
- Saját testükkel, testrészükkel, ezek ápolásával történő ismerkedés.
- Család tagjainak felsorolása.
- Az óvoda közvetlen környezetében található üzletek, intézmények, esztétikai alkotások megismerése.

4-5 évesek

- Folyamatos séták, megfigyelések során az évszakok szépségeinek, színeinek, jellegzetességeinek megfigyelése.
- Tapasztalatok szerzése az időjárás, öltözködés összefüggéseiről.
- Az időjárás évszakra gyakorolt hatásának megfigyelése a növényekre, állatokra, emberekre.
- Különböző termések, levelek, kavicsok, évszakra jellemző képek gyűjtése,

albumkészítés.

- Rendezgetés az élősarokban, évszak jelölés az évszaktáblán.
- Az összegyűjtött termések hasznosítása többféleképpen (pl. fűznek, barkácsoljanak stb.).
- Tavasszal rügyeztetés, csíráztatás, hajtás.
- Az évszakokkal kapcsolatban többféle zöldségféle, gyümölcs, növény megismerése, felhasználása.
- A háziállatok, ház körül élő állatok, madarak, bogarak, vadon élő állatok megismerése.
- Beszélgetés a család szokásairól, a fényképen levő családtagokról, eseményekről.
- Ismeretük bővítése a testrészekről, érzékszervek fontosságáról, ápolásáról.
- Látogatás az orvosi rendelőbe, gyógyszertárba.
- Rövidebb túrák szervezése, melynek során megismernek többféle intézményt, szolgáltató üzletet, szüleik munkahelyét.
- Séták során a gyalogos közlekedés, az útesten való átkelés gyakorlása.
- A személy- és teherszállító járművek megismerése.
- Magatartási, viselkedési szokásaik bővítése.
- Az alap és árnyalt színek megismerése, használata.

5-6-7 évesek

- Az óvoda tágabb környezetének megismerése.
- Felnőttek munkájának megismerése (építkezés, munkahelyek).
- Évszakok szépségeinek, színek sokféleségének, a növények fejlődésének megfigyelése, megtapasztalása.
- A környezet rongálásából adódó környezetszennyezés hatásának tapasztalása, környezetvédelmi feladatok (pl. szemét elhelyezése, szelektív hulladékgyűjtés, környezetvédelem).
- Az évszaktábla, napszaktábla használata.
- Az egymás után következő évszakok cselekvő összehasonlítása.
- Séták, megfigyelések során gyűjtések, egyszerű kísérletek végzése.
- Ismereteik bővítése a növények, állatok világából.
- A természet szépségeinek, értékeinek megbecsülése.
- Múzeumba, kiállításra, színházba, állatkertbe, munkahelyre, iskolába látogatás.

- Ismeretszerzés tapasztalással a közlekedés alapszabályairól, kerékpáros közlekedésről, különböző közlekedési eszközökről, megkülönböztetett járművekről.
- Az emberi test cselekvő megismerése, látogatás a fogorvoshoz, gyermekorvoshoz, laborba, gyógyszerárba.
- Önmagukról és családjukról szóló ismeretek gyakorlása. (Saját név, családtagok neve, lakcím, családtagok foglalkozása.)
- Az alapvető napszakok gyakorlása (reggel, dél, este, éjszaka).
- Levelek, termések válogatása, mérések, csoportosítások többféle helyzetben.
- Magyarságtudat megalapozása, jelképekkel való megismerkedés (zászló, himnusz).
- Számlálás, vásárolás a boltban, piacon.
- Játék a tükörrel.
- Különböző irányokkal kapcsolatos mozgások végzése, kiemelten a jobb és bal irányokkal.
- Kisebb-nagyobb testekkel építés.
- Kártyajátékok, társasjátékok, gondolkodást, emlékezést, megfigyelést fejlesztő játékok megismerése, játszása.

A tevékenységek szervezeti formái

Óvoda közvetlen környezetében szerzünk tapasztalatokat, lehetőleg mikrocsoportosan. A témák feldolgozása az élmények alapján, komplex módon történik, melyben szerepet kap a zene, a mese, vers, mozgás, vizuális és matematikai tartalmú tevékenységek.

A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően szervezzük a sétákat.

Évszakonként (a gyermekcsoport összetételétől, sajátosságától függően) túrázni is megyünk kiskertekbe, arborétumba, stb.

Kirándulások szervezése alkalmanként történik.

A környezetvédelem jeles napjai, természetvédelmi napok

Március 22.	Víz világnapja
Április 22.	Föld napja
Május 18.	Madarak-fák napja
Október 4.	Állatok világnapja

Ezek a napok az életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenységekkel próbáljuk közelebb hozni a gyerekekhez a környezet védelmének, az óvoda megbecsülésének lehetőségeit.

Hagyományőrzés tevékenységei

- Óvodánkban igyekszünk ötvözni a modern világ és a környezetünkben élő népi kultúra hagyományait.
- Keressük azokat a természetes lehetőségeket, melyekkel közelebb hozhatjuk gyermekeinkben a szájról-szájra hagyományozódó népi értékeket.
- A népszokások közül azokat helyezzük előtérbe, melyekről pontos ismereteink vannak, s melyek élők környezetünkben.
- Beépítjük az óvodai tevékenységek anyagában a népi mondókákat, dalokat, játékokat, népmeséket, kiolvasókat. Számon tartjuk a jeles napokat.

A hagyományőrzés lehetőségei pedagógiai gyakorlatunkban:

- Vers, mese, dramatikus játék során népmesék, mondókák, közmondások, rigmusok, időjósítások, névcsúfolók, találós kérdések.
- Ének, énekes játékok, zenehallgatás során mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene.
- Rajz, mintázás, kézi munka során tárgykészítés, népi játékok, fonások, szövések, gyöngyfüzés, agyagozás, korongozás.
- Környezet tevékenység megismerése során találós kérdések, népi játékok, népszokások, szüreti, farsangi, adventi, húsvéti, pünkösti jeles napok.
- Mozgás során ügyességi, sport és népi játékok.

A hagyományőrzés óvodánkban ünnepelt jeles napjai:

Szüret	október 15-től
Márton nap	november 11.
Advent	november 30. után első vasárnaptól a negyedik vasárnapig
Karácsony	decemberben az óvodában eltöltött utolsó hét, utolsó nap,

Farsang	vízkeresztől – hamvazószerdáig
Húsvét	az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtölte utáni vasárnap
Pünkösd	Húsvét után az 50. nap

A hagyományörzés témakörei pedagógiai gyakorlatunkban

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A gyerekek tudják nevüket, szüleik nevét, lakcímüket, szülőföldjük nevét, szüleik munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési idejüket, helyüket.
- Tudják az alapvető higiéniai szabályokat a saját egészségük megőrzéséhez.
- Tudnak különbséget tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében.
- Felismerik a legismertebb intézményeket, középületeket.
- Ismernek sok háziállatot, madarat, sokféle kultúrnövényt, gyümölcsöt.
- Gyakorlottak a gyalogos és a kerékpáros közlekedésben, különbséget tudnak tenni a

közlekedési eszközökben (vízi-, légi-, szárazföldi eszközök).

- Tudnak összehasonlítani szín, forma és nagyság szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányt.
- Helyesen használják a névutókat.
- Gondolataikat érthetően, tisztán, jól érthető beszéddel fejezik ki.

9.1.3. Verselés, mesélés

A verselés, mesélés mindennap jelen van óvodai életünkben. Nemcsak érzelmi biztonságot ad, hanem a tevékenységek megalapozzák a gyermek könyvekhez fűződő pozitív kapcsolatát, segítik az olvasóvá válást.

Célunk:

- hogy óvodásaink megismerjék, megszeressék a magyar népi, klasszikus és kortárs irodalmi alkotásokat, általuk fejlődjenek erkölcsi, érzelmi, értelmi jellemvonásaik. Bátran megnyilvánuljanak, kreatív önkifejező módon jelenítsék meg belső kép világukat.
- A mindennapos verselés, mesélés hatására alkotó módon éljék át a mese, vers hallgatás örömet, az élményfeldolgozás folyamatát, mozgósítva fantáziájukat, képzeletüket, külvilágra irányított megismerési törekvésüket.

Feladat:

A célban megfogalmazottak elérése érdekében az óvodapedagógus megalapozott szakmai, módszertani tudással rendelkezik:

- az életkornak megfelelően kiválasztja és tervezi az irodalmi alkotásokat, amit egy héten keresztül dolgoznak fel,
- folyamatosan bővíti irodalmi tárházát,
- megteremti az érzelmi biztonságot és átélést nyújtó derűs légkört, kialakítja a mesélés színterét, a mesésarkot vagy mesélőkört, annak szertartását (mesére hívó ének, gyertyagyújtás),
- nyelvi kifejező eszköze élményszerű feldolgozást biztosít, amelyben használja a magyar nyelv kifejezéseit, ritmusát, hangsúlyait.

A 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a verselés, mesélés tartalma:

- népi – népmesék,
- népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok,
- magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi
- klasszikus és a kortárs irodalmi művek
- más népek, nemzetiségek meséi

Az óvodás gyerekek vers-, mese hallgatásának tartalmi jellemzői óvodai gyakorlatunkban

3 év alattiak, 3-4 évesek		
Tartalmi jellemzők	Ajánlott anyag	Ajánlott eszközök
Kezdetben ölbeli játékokat, mondókákat, hőcögtetőket kezdeményeznek, játszanak. A leporellók nézegetése, a színes képekről történő mesélés, képolvasás előkészíti az irodalmi alkotások megszerettetését. Az első közös bábos élmények ösztönzik a gyermekeket a funkcióöröm kijátszására. A gyertyás tevékenység időtartama: 3-5 perc	Ölbeli játékok 8-10 mondóka 5-6 rövid, pár soros vers 10-14 új mese (egyszerű cselekményű láncmesék, állatmesék)	A gyermekek számára könnyen elérhető, elvehető helyen tárolt: leporellók, nagy alakú képeskönyvek állatokról, növényekről, állatos fejdíszek, különféle kellékek (sálak, kendők kalapok), folyamatosan cserélt és aktualizált bábok (ujjbábok, fakanálbábok, óvónői használatra szánt kesztyűbábok.

4-5 évesek		
Tartalmi jellemzők	Ajánlott anyag	Ajánlott eszközök
Megjelennek az élményekhez, témákhoz kapcsolódó újszerű versek, mesék, a mondókák tárháza bővül (kiszámolók). Szívesen hallgatnak furfangos, tréfás, humoros, tanulságos meséket. Megjelennek a kedvenc, érdeklődési körükhöz kapcsolódó természeti, növény és állatvilágról szóló képeskönyvek, ismeretterjesztő könyvek. A játéktevékenységben megjelenik a mesékhez kapcsolódóan egyes mesehősökkel való azonosulás. Az óvónői bábjáték mellett megjelennek a páros bábjátékok, kisebb párbeszéd. A gyertyás tevékenység időtartama: 5-10 perc	5-7 új vers 5-6 új mondóka 10-15 új mese	A gyermekek számára könnyen elérhető, elvehető helyen tárolt: képeskönyvek, mesekönyvek, ismeretterjesztők (aktuális, folyamatos csere), jelmezek, kellékek, kiegészítők, állatos fejdíszek.
5-6-7 évesek		
Tartalmi jellemzők	Ajánlott anyag	Ajánlott eszközök
Az irodalmi élmények hatására gazdagodik szókincsük, beszéd, és -verselési kedvük fokozódik, az önkifejezés kreatív megnyilvánulása során egyéni versalkotások születnek. A mondókázás természetes módon jelenik meg a mindennapokban és mindezek mellett népi szólások, találós kérdések, közmondások, népi hiedelmekhez kapcsolódó rigmusok színesítik a kínálatot. Szívesen hallgatnak mágikus	6-8 új vers 6-8 új mondóka 10-15 mese 3-4 szólás, közmondás, találós kérdés	A gyermekek számára könnyen elérhető, elvehető helyen tárolt: képeskönyvek, folytatásos mesék, közmondások, szólások gyűjteménye, jelmezek, fejdíszek, kiegészítők, textilek, bábkészlet.

tündérmeséket és megjelenik saját mesealkotásuk is. dramatizáló tevékenységükhöz megteremtik a szükséges díszleteket, kiegészítőket, jelmezeket. kifejezőmódjukban használják a mese szófordulatait, melyet mozgással is követnek. A gyertyás tevékenység időtartama: 10-15 perc		
---	--	--

A verselés, mesélés módszertani feladatai

- Minden esetben előszavas mesét, verset hallgatnak a gyermekek.
- A legtöbb irodalmi alkotást könyv nélkül, fejből ad át az óvodapedagógus. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg.
- Az irodalmi élmény kifejezésre kerülhet dramatizálás, drámajáték, művészeti tevékenységek (zene, tánc, ábrázolás) által is.
- A mindennapos mesélés, verselés a szabad játékban is megjelenik kötetlen formában.
- Minden nap kötött formában szervezünk gyertyás mesét, melyben a megfelelő motiválás, figyelemfelkeltés után minden gyermek részt vesz.
- A tevékenység hossza a gyermekek életkorának megfelelő hosszúságú.

A vers-, mese hallgatás feltételeinek megteremtése

- A mesélést az óvónő mindennap azonos időben, a csoportban kialakított szokás szerint gyertyafénynél végzi. Megvárja, amíg minden gyerek helyet foglal, s elcsendesedik.
- Egy héten keresztül ugyanazt a mesét hallgatják, így a hét vége felé már saját maguk mesélik, bábozzák vagy próbálkoznak a dramatizálással.
- A tevékenység befejezését a természetes motivációhoz igazodva az óvónő hangulati lezáró éneke, vagy versmondása zárja.
- A rövid meséket az óvónő emlékezetből, a hosszabb meséket könyvből meséli. Fontos, hogy első alkalmakkor szemléltető kép nélkül, később is csak kellékeket használjon, mert

csak így alakulhat ki a gyermekben a belső képzeleti kép a meséről.

- Vezesse rá a szülőket az óvónő, hogy otthon is énekeljenek, meséljenek, verseljenek.
- A gyermekek a meseélményeiket a játékban, rajzban jeleníthetik meg. Közösén készíthetnek bábokat, eszközöket egy-egy meséhez, vershez, mondókához.
- Több mese ismerete után lehetőségük legyen szabad mese választására, így kialakulhat kedvenc meséjük.
- Az óvónők feladata az igényes irodalmi anyag összeállítása. Csak művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják a megfelelő esztétikai élményt.
- Előadáskor ügyeljen az óvónő a szövegmondásra, állatok, személyek hangjának megkülönböztetésére, kiejtésre, hanglejtésre.
- Éljen a mimikai, gesztikulációs eszközök adta kellemes, meghitt hangulat teremtésével.
- A kötetlen mindennapi mese-vers, mondóka feltételeit minden csoportban köteles az óvónő megteremteni (hely, eszköz, idő).
- A spontán mesélés, verselés, mondókázás lehetőségeit biztosítja az óvónő, ezáltal a gyermek, irodalmi élményben részesül.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Szívesen várják a mesehallgatást, előkészítik annak feltételeit.
- Örömmel vesznek részt mesélésben, bábozásban, dramatizálásban. A gyerekek örömmel mondogatják a mondókákat, verseket.
- Játékaikban megjelenítik a kedvelt meséiket, kiegészítik kitalált történetekkel.
- Szívesen lapozzák a könyveket, vigyáznak annak épségére.

9.1.4. Ének, zene, népi játék, tánc

Célunk:

- Éneklési kedv felkeltése,
- Fenntartása a gyermek mindennapi tevékenységében,
- Zenei anyanyelv megismertetése, megalapozása
- Esztétikai fogékonyságra nevelés,
- Zenei ízlés formálása.

Feladatunk:

- zenei érdeklődés felkeltése, formálása,
- zenei anyanyelv, ritmus, dallam, mozgás megalapozása, fejlesztése,
- zenei képességek alakítása
- zenei hagyományok megismertetése, továbbélése, átörökítése,
- néphagyományos elemek (népdalok éneklése és hallgatása, néptáncok és népi játékok), megismeretése, megjelenítése az ünnepek során,
- zenei alkotókedv, kreativitás felébresztése, fejlesztése,
- élvezze a felnőtt énekes és hangszeres előadását, vegye észre szépségét,
- az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc mindennapi tevékenységekbe beépítése, felnőtt mintaadása, spontán utánzásra készítés
- népi játékok, igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások megismertetése,
- nemzeti nevelés énekkel, a zenével, a népi játékokkal, néptáncal, néphagyományápolással
- nemzetiség figyelembe vétele – a népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál
- zenei anyag összeállítása a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez igazodóan
- tehetségígéreték felismerése, azonosítása megadott szempontok alapján, célzott megfigyelésekkel

A zenei tevékenységek szervezési formái

A zenei tevékenységek mindennap jelen vannak óvodai életünkben. A szabad játékban megjelenik a mondóka, a gyermekdal, népdal, stb. A gyermekek igényei, a téma feldolgozása során a zene az óvodapedagógus egyik leghatásosabb eszköze.

A csoportszobában állandó helye van a zenesaroknak, ahol összegyűjtjük azokat a hangszereket, kellékeket, eszközöket, amelyeket a zenei nevelés során felhasználunk. Készítünk a gyermekekkel is zajkeltő hangszereket, amiket a szabad játék során bármikor felhasználhatnak.

	Mondóka- és dalanyag	Készségfejlesztés	Népi-, dalos játékok	Zene- hallgatás
3 év alattiak, 3-4 évesek	kötetlen	kötetlen (egyéni)	kötetlen	kötetlen
4-5 évesek	kötött	kötött (mikrocsoportos)	kötött	kötött
5-6-7 évesek	kötött	kötött (mikrocsoportos vagy frontális)	kötött	kötött

Feltételek megteremtése

- Zenei sarokrész kialakítása – mikrocsoportos készségfejlesztés állandó helye
- Ritmus- és dallamjátszó hangszerek
- Összeállított zenehallgatási anyag
- Igényesen összeválogatott magyar kortárs művészeti alkotások anyaga

A zenei tevékenység tartalma 3 év alattiak, 3-4 évesek

Zenei feladatok, készségfejlesztési anyag és módszerei

- Ismerjenek meg olyan ölbeli játékokat, amelyeket a felnőttel közösen játszanak, arc-, kéz-, ujj-, lovagoltató játékok.
- Ismerjenek meg 6-8 mondókát,
- 10-15 rövid énekes játékot, amelyek 3-5 hangterjedelműek, 2/4 üteműek, negyed- és nyolcad ritmusúak
- Tanuljanak meg az év során két-három alkalomra illő dalt, ünnepi köszöntőt.

Ritmusérzék fejlesztése

- egyenletes lüktetés érzékeltetése játékos mozdulatokkal,
- óvónő-gyermek játéka – ölbeli játékok (elsődleges kiemelt anyagrész),
- egyenletes lüktetés tárgyak ütögetésével (játékeszköz, kocka, dió, mákgubó, stb.),

- egyenletes lüktetés érzékeltetése utánzó mozdulatokkal, játékos mozgással,
- gyors-lassú, elindítjuk, és saját mozgásunkkal irányítjuk a tempót
- egyenletes lüktetés érzékeltetése tapssal (csoport fejlettségi szintjétől függően)

Hallásfejlesztés

- 2-3 zörejhang, tárgy bemutatása, megnevezése, megszólaltatása (óvónő, gyermek),
- a tárgy megszólaltatása, megnevezése (gyerekek is),
- a tárgy megszólaltatása – eltakarva, csak a hangját hallják,
- a gyermekek hallás után megnevezik a tárgyat,
- a csoportban dolgozó felnőttek hangjának megkülönböztetése,
- 2-3 ritmushangszer bemutatása, megnevezése (gyerekek is) dob, ritmuspálca,
- a gyermekek hallás után megnevezik a hangszert,
- magasabb-mélyebb bemutatása beszéden – felismerttetése,
- magasabb-mélyebb bemutatása mondókán – felismerttetése,
- magasabb-mélyebb dalon (oktáv hangtávolság) felismerttetése
- a felismert magasabb-mélyebb hangtávolságot a gyermekek is mutatják térben az óvónő segítségével,
- halkabb-hangosabb bemutatása, megfigyelése beszéden,
- halkabb-hangosabb bemutatása, megfigyeltetése éneken
- halkabb-hangosabb felismerttetése zörejhangokon.

4-5 évesek

Zenei feladatok, készségfejlesztési anyag és módszerei

- A 4-5 éves gyermekek énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes játékot, műdalt.
- 4-5 mondókát és 12-15 új népi gyermekdalt tanuljanak meg, ismételgessék az előző évben megismerteket.
- A választott népi gyermekdalok hangterjedelme dur hexachor legyen.
- Játsszanak kérdés-felet játékot
- Tanuljanak az ünnepekre egy-egy alkalmi dalt.

Ritmuszérzék fejlesztése

- mozgással egyenletes lüktetés érzékeltetése változatos játékos utánzó mozdulatokkal,
- egyenletes lüktetés érzékeltetése tapssal,

- egyenletes löktetés érzékeltetése járással, táncmozdulatokkal
- egyenletes löktetés gyakorlása + ritmushangszerek használata /dob, cintányér, háromszög/,
- egyenletes löktetés gyakorlása mondókával, mondókaritmus bemutatása -összehasonlításuk – a mondókaritmus próbálgatása, játékos mozdulatokkal, tapssal,
- egyenletes löktetés gyakorlásaéneklés közben, dalritmus bemutatása - összehasonlításuk – dalritmus próbálgatása játékos, hallható mozdulatokkal, tapssal,
- gyorsabban – lassabban, különbség bemutatása beszéden, a fogalmak megismertetése
- gyorsabb-lassúbb tempók felismerése, kifejezése mozgással.
Motívumhangsúly kiemelése játékos mozdulatokkal „felszeleteljük a mondókát, dalt, mint a tortát.”

Pl. 4 taps	-	4 ökölbe ütés
4 koppintás	-	4 taps
4 fülhúzás	-	4 orrérítés
4 vállütés	-	4 mellütés stb.

- egyenletes löktetés gyakorlása egyszerű táncmozdulatokkal,
- egyenletes löktetés gyakorlása párokban,
- egyenletes löktetés gyakorlása járás + taps,
- mondókák és dalok ritmusainak hangoztatása, gyakorlása a korcsoport fejlettségi szintjétől függően
- gyorsabb-lassúbb tempókérzékeltetése mondókán, dalon, ritmus visszhangjáték próbálgatás, pl. ritmustapssal köszönés, a gyermek nevének tapsolása (óvónő-csoport).

Hallásfejlesztés

- halkabb-hangosabb különbségének felismertetése, hangoztatása beszéden,
- halkabb-hangosabb érzékeltetése dalon, mondókán,
- dallamfelismerés dúdolásnál,
- egy jól ismert dalt eldúdolunk, megfigyeltetjük, a gyermekek megnevezik,
- felismerés után eléneklik,
- dallamfelismerés hangszerről,
- különböző 3-4 féle finomabb eltérésű zörej megkülönböztetése,
- egymás hangjának felismerése, társ megnevezése,

- környezet zörejeinek felismerése, megnevezése (hangirány, hangtávolság),
- magasabb-mélyebb bemutatása dalon, a gyerekek térben mutatják segítséggel (kvint hangtávolság),
- segítség nélkül jelezzék térben a magasabb-mélyebb hangokat
- halkabb-hangosabb érzékeltetése dalon, mondókán váltakozva is (dallambújtatáselőkészítése),
- dallambújtatás – halkabb-hangosabb éneklés motívumaként, közben az egyenletes löktetés érzékeltetése folyamatosan váltás hallható jelre a motívumok végén,
- kezdőhang átvételének gyakorlása,
- egyszer sz – m hangkészletű, jól ismert dal, dallamvonalának térben mutatása óvónői segítséggel (korcsoport fejlettségi szintjétől függően)
- dallammotívumok visszaéneklése (dallam visszhangjáték)
- ismert dal éneklése motívumonként (óvónő – csoport felváltva énekel),
- ismert dal motívumai visszhangszerűen ismételve (óvónő – csoport),
- kitalált, egyszerű dallamfordulatok előéneklése, pontos visszaadása (köszönés, nevek éneklése).

5-6-7 évesek

Zenei feladatok készségfejlesztési anyag és módszerei

- Tanuljanak meg 4-7 új mondókát,
- 15-18 új énekes játékot,
- 3-4 alkalomhoz illő dalt,
- ismételjék az eddig tanult mondókákat és dalokat.

Ritmuserzők fejlesztése

- egyenletes löktetés gyakorlása + egyszerű táncmozdulatok,
- egyenletes löktetés gyakorlása járás + taps, egyszerű táncmozdulatok,
- egyenletes löktetés gyakorlása párokban + szünet érzékeltetése,
- egyenletes löktetés gyakorlása + ritmushangszerek használata,
- egyenletes és dallam vagy mondókaritmus összehasonlítása, megkülönböztetése - mindkettő gyakorlása,
- mondóka, vagy dalritmus gyakorlása + szünet jelzése – gyermekek által kitalált mozgulatokkal is,
- mondókaritmus hangoztatása belső hallás alapján (jól ismert mondókán) ritmusból mondóka felismerés,

- ritmus-visszhangjáték – kitalált szövegek tapsolása
 - óvónő - csoport
 - óvónő - néhány gyermek
- gyorsabb – lassúbb érzékeltetése mondókán, dalon,
- motívumhangsúly kiemelése ajánlott ötletekkel – a gyermekek által kitalált ötletek alapján is,
- mondóka „feldarabolása”,
- mondóka motívum visszaadása
 - óvónő - csoport
 - óvónő - egy gyermek,
- 5-6 féle zörejhang megkülönböztetése, finomabb különbségek felismertetése,
- a környezet zörejeinek megkülönböztetése – emlékezet útján, csak hallás után,
- halkabb – hangosabb énekelgetés, mondókázás váltakozva is,
- a hangerő jelzése térben, a jel megismertetése, kifejezésének gyakorlása,
- dallambújtatás – hangos énekléssel kezdve, hallható jelre magukban éneklük tovább a dalt (belső hallás) – váltás motívumonként, közben egyenletes lüktetés érzékeltetése,
- dallambújtatás – hosszabb szakaszonként váltás (több motívumot is énekeljenek magukban) – a belső éneklést szájmozgással segíthetik,
- jól ismert dalok felismerése kezdő motívumokról dúdolásról vagy hangszerről.
- Ritmus visszhangjáték – kitalált szövegek hangoztatása + szünet is
 - óvónő - csoport
 - óvónő - néhány gyermek
 - óvónő - egy gyermek
- - Ritmus visszhangjáték – a gyermekek által kitalált szövegek visszatapsolása
 - egy gyermek - csoport
 - egy gyermek - másik gyermek
- Kérdés - felelet – óvónő
 - egy gyermek - csoport
 - egy gyermek - másik gyermek
- Kérdés - felelet – óvónő által kitalált ritmusmotívumra – válasz kitalálása
 - óvónő - gyermek
 - egy gyermek - másik gyermek
- egyenletes és dalritmus összekapcsolása,

- két csoport egymás után éneklí végig a dalt, az egyik az egyenletes lüktetést, a másik dalritmust emeli ki,
- egyenletes + ritmus összekapcsolása,
- két csoport, különböző mozgással kíséri a dalt és egyidejűleg szólaltatja meg az egyenletes lüktetést és dalritmust,
- egyenletes + ritmus összekapcsolása – kiscsoportokban vagy egyénileg is, esetleg hangszerek is,
- gyorsabb-lassúbb érzékeltetés mondókán, dalon óvónő segítségével is,
- tempóváltás egy dalon belül,
- ritmushangszerek használatának gyakorlása – egy dalon belül felváltva szólaljon meg a hangszer, más-más feladattal (karmester állítása),
- dinamika és a tempó összekapcsolása (tréfásan)
 - halkán - gyorsan
 - halkán - lassan
 - hangosan - gyorsan
 - hangosan - lassan énekeljenek, mozogjanak
- motívumhangsúly kiemelése mozgással – látható térbeli távolsággal
 - óvónő - csoport, két kör ellentétes irányban
- Járás a kör közepe felé nagy lépéssel u.a. vissza. - két sor egymással szemben

Hallásfejlesztés

- egy-egy hangszer felismerése, megnevezése lemezzről, vagy magnóról,
- halkabb-hangosabb éneklés váltakozva „vezénnyel”
- dallambújtatás – a váltás váratlan időközökben jelenik meg – próbálják meg szájmozgás nélkül is,
- jól ismert dalok felismerése belső vagy záró motívumokról,
- azonos kezdőmotívumú dalok összegyűjtése,
- a magasabb-mélyebb hangmagasságok megkülönböztetése, felismerése óvónői segítség nélkül térben mutassák, nevezzék meg,
- 2-3 hangkészletű dalok dallamvonalának térbeli kifejezése – egyénileg is,
- dallammotívumok visszaéneklése kitalált dallammotívumok előéneklése,
 - azok pontos visszaadása – csoportosan, egyénileg,
- kérdés-felelet játék kitalált szöveggel és dallammal
 - óvónő - gyermek

- gyermek - gyermek
- mondókára dallamkitalálás csoportosan – óvónő elkezd egy motívumot,
- a csoport folytatja,
- mondókára dallamkitalálás egyénileg is – a dallamos mondókára játékkitalálás
- énekelve beszélgetés képről – óvónő kérdez – aki akar, válaszol.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- a gyerekek örömmel, oldott hangulatban játszanak énekes játékokat,
- gátlás nélkül egyedül is tudnak énekelni, mondókázni, zenei feladatokat megoldani,
- érzik az egyenletes lüktetést, dalok, mondókák ritmusát,
- motívumhangsúly kiemelését,
- tudnak mozgást, ritmust, dallamot kitalálni,
- ismernek néhány egyszerű táncmozdulatot, zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus
- megkülönböztetik a zenei fogalompárokat,
- tudnak élvezettel figyelni az óvónő énekére, hangszerjátékára.

9.1.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Célunk:

- a gyerekek önkifejezése, kezűgyessége szempontjából az anyagok, eszközök, egyszerű munkafofások, technikai elemek megismertetése, megszerettetése,
- természeti jelenségek, tárgyi környezet, műalkotások, népművészeti elemek szépségeinek megáttatása, esztétikai ízlés formálása.
- igény kialakítása az alkotásra, kreatív önkifejezésre, a belső képek megjelenésének gazdagítása.

Feladatunk:

- egyéni képességek figyelembevételével, a sajátos kifejezéssel önkifejezés, alkotóélmény, önértékelés kialakítása, formálása,
- a mindennapi rajzolás, festés, mintázás, kézi munka feltételeinek megteremtésével a gyerekek ábrázolási kedvének felkeltése, folyamatos fenntartása,
- az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít,

- az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- a természetes anyagok, termékek felhasználása
- az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.
- nagy- és finommotorikai mozgások fejlesztésével az iskolai írás előkészítése,
- fantázia, kifejezőképesség, kreativitás, téri-, formai színeképzetek fejlesztése, az érzelmi világok felszínre hozásával feszültségek feloldása.
- az óvodai nevelésben lehetőséget biztosítunk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

A tevékenység feltételeinek és szervezeti formáinak biztosítása

- A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka eszközeit, anyagait biztosítjuk az óvodás gyerekek méretének megfelelően.
- Figyelünk arra, hogy azok minőségileg kifogástalanok legyenek.
- A tároló eszközök, edények könnyen megközelíthetőek, esztétikusak.
- Állandó helyet alakítunk ki minden csoportban. A jól megvilágított asztalnál szabadon választhatnak, tevékenykedhetnek a gyerekek, a nap minden szakaszában.
- Az óvónők nyugodt, szeretetteljes légkört biztosítanak, felkeltve a gyerekek kíváncsiságát a technikák iránt.
- A szokásrendszerek kialakítása, az önállóságra nevelés mindennap folyamatosan történik a gyermek óvodába lépésétől.
- Az óvodapedagógusok a 3 év alatti gyermekekkel, a 3-4 és a 4-5 éves gyermekekkel hetente 1 alkalommal tudatosan szervezett, mikrocsoportos, kötetlen tevékenységet szerveznek. A szervezett tevékenységek során maximum 6 gyermek vesz részt.
- A 5-6-7 évesek heti egyszer kötött vizuális tevékenységben vesznek részt. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeleteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
- E tevékenységek során az óvónők megismertetik a különböző technikákat, törekednek az egyéni elképzelések megvalósítására, az alkotótevékenység felkeltésére. A téma

feldolgozásához igazodva lehetőséget kell biztosítani egyéni, páros, mikrocsoportos, csoportos alkotásokra.

- Lehetőség szerint történik az óvodai, városi és regionális versenyekre való felkészítés a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nyomon követésével, továbbfejlesztésével.

A tevékenységek tartalma

- rajzolás,
- festés,
- mintázás,
- építés,
- képalakítás,
- a kézi munka
- a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés

	Rajzolás, festés, képalakítás	Mintázás, plasztikai munkák
3 év alattiak, 3-4 évesek	Kezdeti időben sokféle nagymozgásos játékot játszanak (bottal levegőbe, homokba karncolnak, stb ...). A mindennapi firkálgatás, rajzolás, festés a gyerekek kedve szerint tetszés szerinti színválasztással történik (nyomdázás, ujjfestés, stb...). A felhasznált eszközöket óvónő segítségével veszik elő, rakják el. Szórt elrendezésből eljutnak a képi elemek egymáshoz rendezgetéséhez. Megismerkednek a ritmusképzés alapjaival (vonalak rendszere, körfirka, formaisméltések) Változatos nagyságú, anyagú képfelületek felhasználásával, vonalak, foltok, színek képzése is megvalósul játékos formában.	Különféle tárgyak, anyagok formálása, díszítése. Természeti tárgyak gyűjtése, válogatása, felhasználása a kisplasztikánál. Képlékeny, könnyen megmunkálható anyagok (pl. homok, hó, agyag, gyurma, föld) használata. Kézi munka, építés: Különböző formák, játékok, tárgyak rakosgatása, válogatása, sorakoztatása. Kisebb, nagyobb térbeli alakzatok létrehozása. Különböző anyagok (papír, doboz, textil, termés, fonál stb.) többféle felhasználása (fűzés, lenyomat, ragasztás, gyűrítés, tépés, nyírás).
4-5 évesek	Emberalakok, környezet, tárgyak megjelenítése különböző cselekmények,	Természetes tárgyak gyűjtése, válogatása, rendezése, különféle

	jelenetek, mesék, versek, dalok illusztrálása változatos papírméretekkel. Festések tetszőleges színekkel, különböző méretű, formájú ecsetekkel, gombfestékekkel, temperával. Rajzolgatás többféle eszközzel, változatos helyen, pl. bottal, fapálcával, tussal, krétával táblára, aszfaltra. Térviszonyok ábrázolása (mellett, fölött, lent, fent, szélén, közepén). Helyi műalkotások, népművészeti alkotások megtekintése, rácsodálkozás mások munkáira, beszélgetés róla.	szempontok alapján (gömbölyű, lapos, szabályos, sima, érdes, puha, szúrós) ebből játékok, eszközök formálása. Emberalak, állatok, játékfigurák mintázása, főbb részformák megjelenítésével. Plasztikai kompozíciók létrehozása változatos módon pl. benyomás, beszúrkálás, karcolás, díszítés. Kézi munka, építés: Technikák bővítése spárgával, fonállal, textillel, papírtépéssel, ragasztással, gyűréssel, hajtogatással. Egyszerű ajándéktárgyak, játékok készítése, csoportszoba díszítése ünnepekre. Nagy térbeli alakzatok létrehozása különféle anyagokkal, törekedjenek a részletek megjelenítésére.
5-6-7 évesek	Kifejezik élményeiket, a hozzájuk közel álló cselekményes témákat, meséket, verseket, dalokat, történetek elképzelt szereplőit. Képalakítás történhet különböző méreteken, egyénileg, közösen, párokban, kisebb csoportokban. A rajzolt formákra jellemző a részletes kidolgozás, színgazdagság, díszítés változatossága. A technikai ismeretek bővítése a csoport összetételéhez, fejlettségéhez igazodva történik. Színek keverésével egyéni elképzelések létrehozása, a kreatív önkifejezés elősegítésével. Képeskönyv, leporelló, báb, díszlet készítése, akár több napig folyamatosan.	Emberalakok, állatok, tárgyak mintázása a legjellemzőbb forma és a legfőbb tagoltság egyéni kifejezésével. A mintázott figurák összerendezése különböző térbeli kompozícióba, próbálkozás kétalakos szobor formálására (pl. anya-gyerek, gyerek-állat). Kézi munka, építés: Szűkebb és tágabb környezet rendezése, átalakítása, díszítése. Játékok, modellek, makettek, bábok, ajándékok, díszek készítése szerkesztő, konstruáló munkával. A papírtépés, nyírás, hajtogatás, ragasztás, szövés, fonás, varrás, kötözés technikáinak megismertetése. Több napon át folytatódó, közös építmények létrehozása.

	Műalkotások, népművészeti alkotások nézegetése, beszélgetés hangulati, tematikai, térbeli, formai, színbeli elrendezésbeli szempontból. A környezetükben előforduló esztétikai jelenség megfigyelése (táj, növény, állat, idős emberek, épület). Egyéni és csoportosan gyűjtött élmények a környező világ tárgybeli szépségeinél is. Változatos, ritmikus díszekkel, motívumokkal, a ritmustartás előkészítése, gyakorlása.	Formára, anyagismeretre vonatkozó tapasztalatok folyamatos bővítése.
--	--	---

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- egyéni módon megjelenítik saját tapasztalataikat, élményeiket, elképzeléseiket,
- szívesen, örömmel tevékenykedjenek, használják a számukra kedvelt technikákat, eszközöket,
- tudnak rácsodálkozni saját, a társaik és a felnőtt alkotásaira,
- felfedezik a műalkotásokban, népművészeti alkotásokban, a tájban a szépet, tudnak érzéseikről beszélgetni,
- önkifejezésüknél törekednek a részletes kidolgozásra, a színek harmóniájára, forma gazdagságra, téri- formai elemek gazdag használatára
- technikai megoldásaik változatosak, gazdagok, ötletesek, bátran, biztonsággal használják az eszközöket, anyagokat.

9.1.6. Mozgás

Célunk:

- a gyermekek örömmel végzett játékok és mozgásos feladatok végzése során testileg egészségesen, jól fejlődjenek, szerezzenek edzettséget,
- egyéni fejlettségüknek és mozgásigényüknek, alkatuknak megfelelő mozgásformák szervezésével az optimális testi fejlődésük legyen biztosítva,
- akaratuk, kitartásuk, alkalmazkodó képességük, téri tájékozódási képességük fejlesztése,

miközben játékos kedvük – mozgásszeretetük is megmarad,

- sokféle mozgásos tevékenység szervezésével a tehetséges az átlagos és a korrekcióra szoruló gyermekek igényeinek kielégítése,
- változatos, örömteli, intenzív gyakorlási formákkal, játékokkal a mozgás adta értelmi fejlődés elősegítése.

Feladataink:

- a gyermekek mozgásanyagának összeállítása, gyakorlatok, játékok szervezése,
- különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek egyéni fejlettségének megfelelő forma biztosítása érdekében,
- a Dr. Tótszóllósné Varga Tünde „Mozgásfejlesztés” című könyve alapján –a heti rendszeres kötelező mozgás biztosítása,
- lehetőségeinket jól kihasználva tornateremben, csoportszobában, és udvaron szervezett, irányított tevékenységekkel biztosítani a gyermekek edzettségét, szabad mozgását,
- a mindennapi kocogás, futás, zenés mozgásos percek megszervezése, a séták, nyári időszakban, a vízben való edzés is segít a gyermekek mozgásigényének kielégítésében,
- szabadban végzett versenyek, énekes, – dalos, – fogójátékok szintén jó alkalmat kínálnak, mellyel élni kell.

Szervezeti keretek

- *spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység:* rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, melynek során a pszichomotoros készségek és képességek fejlődnek. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal segítjük elő.
- *irányított, mindennapos mozgásfejlesztés:* zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok, néptánc. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére. Az

egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítjuk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

- *szervezett mozgásos tevékenység*: heti 1x szervezett kötött tevékenység.

A szervezett mozgásos tevékenység megvalósításának elvei

- a tevékenykedtetési idő alapos kihasználása érdekében, nagyobb csoportlétszám esetén csoportbontással valósítjuk meg a mozgásfejlesztést.
- a gyerekek számára folyamatos, együttes gyakorlatvégzést biztosítunk
- optimális gyakorlóidőt biztosítunk, melyben a gyermek a kondicionális képességei közül különösen az erő és az állóképesség fejlődését, a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését segítjük elő. Hangsúlyt fektetünk a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítására, a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásainak kiegészítésére.
- minden gyermek számára biztosítjuk a szalagot a jobb kézre (testséma).
- a folyamatos gyakorlatvégzés lehetőségét biztosítjuk a megfelelő számú eszközzel, hellyel.

Alkalmazott módszerek, a mozgás tartalma:

- A gyerekek egy feladatok kapnak, egy instrukció alapján dolgoznak. A mozgást kivitelező, segítő utasításokat, szempontokat a feladatvégzés alatt többször megismételjük.
- A 3 év alatti gyermekeknél és a 3-4 éveseknél a testrészekre és a mozgások irányára koncentrálnak, a térirányokra, testrészekre, testzónákra irányuló megfogalmazások.
- Mozgásanyag: a nagymozgások fejlesztése, futás gyakorlatok, futás feladattal, játékos ugrások, dobás és labda gyakorlatok, támasz gyakorlatok, kúszások, mászások, csúszások, gurulás a test hossz tengelye körül.
- A gyermekek sok egyensúly gyakorlatot végeznek, forgás-, hintázás-, sergetés feladatokat. Az óvónő megmutatja a helyes mozgást, a pontos végrehajtást.
- A 4-5 éves gyermekek mozgásában még ebben a korban is domináns a nagymozgások fejlesztése. A futásban megjelennek az akadályok, a fel-, lelépések, az ugrás gyakorlatokban fél lábra, két lábra ugrás, távolugrás, magas ugrás előkészítése, dobások, labda gyakorlatok, támasz gyakorlatok. Megjelenik a guruló átfordulás, a kézen állás

előgyakorlata, kiemelt szerepet kap az egyensúlyérzés fejlesztése, egyenes és rézsútos szereken. Hangsúlyt helyezünk azokra a gyakorlatokra, amelyek segítik a szem-, kéz-, láb koordináció differenciálódását. Ha az időjárás engedi, naponta a szabadban végezzük a mozgást.

- Az 5-6-7 éves gyermekek mozgása már összerendezettebb, harmonikusabb ritmusú. Sokféle mozgáselemet ismernek, amit játékos formában szívesen ismételnek. Hangsúlyt kap ennél a korcsoportnál az észlelés, alakítás, forma állandóság mozgás közbeni fejlesztése a finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása. A mozgás anyaga:

- kézi szereket, szalagokat, botokat, kendőket, labdákat használnak
- futó-, és sor versenyeket végeznek
- sorozat ugrásokat végeznek, gyakorolják a magas és távolugrást.
- játszanak dobó gyakorlatokat, vezetik a labdát járás és futás közben.

Feladatok bemutatása

Egyszerre van jelen a látható minta, a hallható utasítással.

A 3-4 éves gyermekeknél a vizuális minta állandó jelenléte, a lemásolás lehetősége biztosított.

Az 5-6-7 éves gyermekeknél egyszeri bemutatást, megerősítést utasítást alkalmazunk.

Feladatok végrehajtásának javítása

Mindhárom korcsoportnál fontos a pozitív megerősítés, dicséret, buzdítás, ezáltal felhívjuk a figyelmüket arra, hogy milyen irányt kövessenek. A segítségadás módjai:

- instrukciók újra fogalmazása, átfogalmazása,
- vizuális mintakövetés, példaállítás,
- tevőleges segítségadás.

Ellenőrzés, értékelés

- folyamatosan (egyénenként, személyre szólóan) gyakorlatvégzés közben,
- minden dicséret, erősítő hatású.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- igényelik a mozgást, önfeledten, örömmel, kitartóan mozognak a nap bármely szakában, szabadon és kötötten is,

- kialakul testdominanciájuk, finommotorikus mozgásuk és mozgásuk összerendezettsége, teherbírásukat, mozgáskultúrájukat szándékosan irányítani tudják,
- igényükké válik a szabad levegőn való gyors és kitartó mozgás,
- szeretik a különböző verseny- és ügyességi játékokat, és azokat a szabályok pontos betartásával játsszák,
- megértik az egyszerű vezényszavakat és tudnak ütemtartással járni, igényük az esztétikus testmozgás,
- szeretik a labdajátékokat és képesek a labdavezetésre,
- megismernek többféle eszközt, tudják ezeket használni teremben és szabadban egyaránt.

9.1.7. Munka jellegű tevékenységek

Célunk:

A gyermekekben a cselekvő tapasztalás útján alakuljanak ki olyan készségek, képességek, tulajdonságok, melyek elősegítik a munkához, közösséghez, környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását, annak megóvását, védelmét, a munka értékteremtő, értékmegőrző szerepét, megbecsülését.

Feladatunk:

- Tudatosan tervezzük és szervezzük az életkori és egyéni fejlettségi szint figyelembevételével a munkavégzéshez és annak fokozatos bevetéséhez szükséges feltételeket.
- Támogatjuk és lehetőséget biztosítunk a gyermekek önkéntes belső motivációjából fakadó munkavégzésre a csoportszobában és a szabadban egyaránt.
- A gyermekkel közösen végzett tevékenységek során a munkafolyamatok sorrendjét megismertetjük, az eszközök használatát bemutatjuk, a kapcsolódó szokásokat, szabályokat kialakítjuk.
- Sokszínű, változatos munkajellegű tevékenységeket biztosítunk, melyekben a gyermek kipróbálhatja önmagát, erősíti önállóságát, felelősségérzetét, önbizalmát.
- Közösségben, közösség által erősítjük a társas kapcsolatokat, együttműködésünk során segítjük a gyermekek saját és mások munkájának elismerését és értékelését.

A munka jellegű tevékenységek tartalma

- az önkiszolgálás,
- a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek,
- a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése,
- az elvállalt naposi vagy egyéb munka,
- a környezet-, a növény- és állatgondozás.

3 év alattiak, 3-4 évesek

- Saját személyével kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységben részt vesz, azok egyes fázisait segítséggel végzi.
- Szívesen bekapcsolódik a környezet rendben tartásába, az életkornak megfelelő munkajellegű tevékenységbe:
 - játék elrakása
 - növények gondozása, madarak etetése
 - öltöző, mosdó rendjének megőrzése

4-5 évesek

- A saját személyével kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységeket már egyre önállóbban végzi.
- Bekapcsolódik a környezet kialakításába, közösségért végzett munka jellegű tevékenységeket alkalomszerűen vállal.
 - teremrendezése, díszítése
 - kisebb megbízásokat vállal
 - virágok locsolása
 - seprés és gereblyezés
 - avagyűjtés

5-6-7 évesek

- Saját környezetének kialakításában aktívan és önállóan vesz részt:
 - rendrakás, játékelpakolás
 - sepregetés, asztaltörlés
 - virág-, növény-, élősarok gondozása
 - asztalterítés

- Örömmel és aktívan kapcsolódik be az udvari munka jellegű tevékenységekben:
 - locsolás, seprés, avargyűjtés
 - szemét összegyűjtése
 - kerti szerszámok rendben tartása
- A közösségért önként vállal munkajellegű tevékenységeket, naposi munkát, alkalmi megbízatásokat (ünnepi készülődésnél teremrendezés, üzenetek átadása stb.)

A munka-munka jellegű tevékenységekhez szükséges eszközök

- A gyermekek saját személyes felszerelése, ruhazsák
- Csoportonként ruhaszáritó
- Asztaltörlő
- Kancsó, poharak tálcán
- Zsebkendőtartó
- Gyermekek méretéhez igazodó:
 - seprű
 - lapát
 - locsoló kanna
- Udvari eszközök:
 - gyermek méretű gereblye
 - gyermek méretű lapát

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A gyerekek szeretnek dolgozni, örülnek az elvégzett munka eredményének.
- Önállóan, igényesen végzik el a saját személyükkel és a közösség érdekében kialakított munkákat.
- Szívesen vállalkoznak különböző megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények gondozásában, védik, ápolják, óvják környezetüket.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- Szeretnek meglepetést szerezni másoknak, gyermekeknek, szülőknek, óvó néniknek, óvodai dolgozóknak, iskolásoknak.
- A megszerzett ismereteiket, tapasztalataikat változó élethelyzetekben és környezetben tudják alkalmazni.

9.1.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Intézményünkben a tevékenységekben megvalósuló tanulás alatt a játékba integrált tanulást értjük, amely áthatja a nap egészét. Közben a gyermekek újabb és újabb tapasztalatokhoz jutnak, tevékenységük nem szűkül le az ismeretszerzésre. Természetes, és az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban valósul meg, biztosítva a párhuzamosan végezhető tevékenységeket.

Célunk:

- Nyitott, érdeklődő, motivált gyermekek nevelése, akik az egyéni adottságaiknak megfelelően képesek az őket körülvevő világ megtapasztalására, felfedezésére, az összefüggések meglátására.
- Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.
- Olyan értelmi, szociális, kommunikációs képességekkel, készségekkel, kompetenciákkal rendelkeznek, melyek alkalmassá teszik őket a különböző élethelyzetekben való helytállásra.

Feladatunk:

- Olyan tanulási környezet megteremtése, amely az új, felhívó, váratlan ingerekkel inspirálja a gyermekeket a tanulási tevékenységek választására.
- A gyermek cselekvő aktivitásának, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalásnak, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- A cselekvő aktivitás lehetőségének megadásával az érzékelésen, észlelésen alapuló, sokszínű tapasztalás biztosítása, gondolkodásra ösztönzés, oksági viszonyok és összefüggések megláttatása.
- Élményvezérelt érzelmi kapcsolat kialakítása, sokszínű tapasztalással, ítéletalkotással a kreatív gondolkodásra ösztönzés.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során egyéni, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Programunk fő törekvése, hogy az életkoronként dominánsan érésben levő képességek kialakulásához, fejlesztéséhez optimális begyakorlási lehetőségeket biztosítsunk, minden gyermeket egyéni érésnek megfelelően segítsünk, neveljünk, fejlesszünk.

A Vadárvácska Óvoda Pedagógiai Program nevelési keretét, egyfelől a gyermek

természetes megnyilvánulási formái, másfelől az óvoda kultúra átadó hatásrendszerének együttese, kölcsönössége, harmóniája határozza meg.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás, kultúra átadás a mindennapi élet tevékenységeiben

Programunk a kultúraátadást az óvodapedagógusok feladatának tekinti. Az óvónők beépítik a nevelésébe a magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok tartalmait, amelyek átörökítik, közvetítik az örök emberi értékeket.

Az óvodánkban a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

- Programunk koncepciója szerint a környezet megismerésére nevelés köré csoportosítottuk az óvodai nevelés témaköreit.
- Az évszakok változásaira, a hónapok aktuális eseményeire építettük a játék tevékenységet gazdagító témákat.
- Ebben a folyamatban az óvodapedagógus kiinduló pontnak tekinti a természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat, élményeket. Ezekre építve új élményekkel, ismeretekkel gyarapítva juttatja el a gyermeket egyéni és életkori fejlődési ütemét figyelembe véve.
- A tartalmi kidolgozásnál a gyermekek alapvető megnyilvánulási formájára a mozgásra és a játékra alapozva szervezzük a főbb nevelési területeken végzendő pedagógiai és nevelési feladatokat.
- Fontos feladatunknak tartjuk, hogy a gyermekeket megfigyelve, fejlődésüket nyomon kísérve biztosítsuk számukra megfelelő feltételeket és eszközöket ezekhez a tevékenységekhez.

A tanulás irányítás – szervezés eszközei, alapelvei

A tanulásnál felhasznált eszközök kiválasztásánál (tárgyak, képek, munkaasztalok stb.) törekszünk arra, hogy érdeklődésre, aktivitásra, a gondolkodási műveletek alkalmazására, a feladatban rejlő probléma felismerésére és megoldására ösztönözzenek.

Alapelvek:

- az óvónő modell szerepe,
- egyéni képességek figyelembevételével differenciált feladatadás, értékelés elve,

- a gyermeki kíváncsiság, utánzási vágy, mint motiváció elve,
- játékoság, önállóság, folyamatosság, tudatosság, komplexitás elve.
- közvetlen tapasztalatszerzésre irányuló szemlélődés, amely segítséget nyújt a megfigyelt dolgok, tárgyak, jelenségek, ok-okozati összefüggések megismertetéséhez,
- beszélgetés és játékos cselekedtetés közben fejleszthető a kommunikációs készség,
- emlékezet, képzelet, figyelem, akarat, érzelem, kreativitás, gondolkodási műveletek,
- szocializációs készség, motorikus tevékenység,
- a tudatos és tervszerű fejlesztő játékot, mint tanulást áthatja az egyénre szabott segítségnyújtás, ellenőrzés, pozitív értékelés, rugalmas alkalmazkodás.

Differenciálás, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése (tanulási nehézséggel küzdő, beilleszkedési/magatartási nehézséggel küzdő, hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek és kivételes képességű gyermekek, tehetségígéretek):

- elsősorban a jót látjuk meg minden gyerekben,
- a csoport előtt is a pozitív tulajdonságot emeljük ki, ezzel a gyermek értékét növeljük a társak előtt (magabiztosság, önbecsülés érzésének kialakítása, fokozása)
- ha hibát észlelnek, figyelmeztessék egymást, segítsenek egymásnak,
- közösséggé válás feltétele, ha minél több kölcsönös pozitív kapcsolat jön létre a csoport tagjai között.

Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melyhez folyamatosan megszerzi a megfelelő képzettséget.

A tanulás lehetséges formái:

- utánzások, minta- és követéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások kialakítása),
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati probléma – és feladatmegoldás,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett játékos cselekvéstanulás,
- az óvodapedagógus, szakirányú végzettséggel rendelkező pedagógus által irányított egyéni, mikrocsoportos fejlesztés.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás a tevékenységi formák megvalósítása hozzájárul, hogy fejlődjön, kialakuljon a gyermek szándékos figyelme, kitartása, önfegyelme, türelme, feladattudata.

Az óvodai élet befejezésekor gyermekeink alkalmassá válnak az iskolai élet- és a tanító személyének elfogadására.

A spontán tanulás és a szervezett tevékenységek aránya korcsoportonként (hetenként)

	3 év alatti, 3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek
Kötetlen, mindennapi tevékenységek	Szabad játék és ebbe beépülő: – spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, levegőzés, – Mesélés, mondókázás, verselés – Éneklés, zenélés – Anyanyelvi játékok	Szabad játék és ebbe beépülő: – spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,, levegőzés, – Mesélés, mondókázás, verselés – Éneklés, zenélés – Anyanyelvi játékok	Szabad játék és ebbe beépülő: – spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,, levegőzés, – Mesélés, mondókázás, verselés – Éneklés, zenélés – Anyanyelvi játékok
Időkeret:	Életkornak, játéksituációnak, anyagnak megfelelően változó		
Kötetlen, heti egyszeri szervezett tevékenységek	Ének, zene, népi játék, tánc Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Külső világ tevékeny megismerése	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Külső világ tevékeny megismerése	
Kötelező heti egyszer szervezett tevékenység	Szervezett mozgásos tevékenység	Szervezett mozgásos tevékenység Ének, zene, népi játék, tánc	Szervezett mozgásos tevékenység Ének, zene, népi játék, tánc Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Külső világ tevékeny megismerése
Időkeret:	5-15 perc	10-20 perc	20-35 perc
Kötelező mindennapi szervezett tevékenység	Verselés, mesélés Irányított mindennapos mozgásfejlesztés	Verselés, mesélés Irányított mindennapos mozgásfejlesztés	Verselés, mesélés Irányított mindennapos mozgásfejlesztés
Időkeret:	5-10 perc	10 perc	10-15 perc

Tevékenységi formák szervezése a nevelési év folyamán:

	3 év alatti, 3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek
Kötetlen, mindennapi tevékenységek	szeptember 1-től	szeptember 1-től	szeptember 1- től
Kötetlen, heti egyszeri szervezett tevékenységek	február 1-től	december 1-től	
Kötelező heti egyszer szervezett tevékenység	február 1-től	december 1-től	szeptember 1- től
Kötelező mindennapi szervezett tevékenység	szeptember 1-től	szeptember 1-től	szeptember 1- től

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A belső érés, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, 6-7 éves korra, eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, melyben az óvodásból iskolássá érik.

Az iskolakezdés kritériumai:

Az iskolakezdéshez az alábbi kritériumok megléte szükséges: testi-, lelki-, értelmi- és szociális érettség, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.
- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a

testséma kialakulásának.)

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán-, és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések is lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségű ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociális is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre a felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermek

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének kialakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.”

10.A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése

*„Minden gyermeket elfogadunk olyannak, amilyen, Azzá neveljük, amivé válni képes,
annak érdekében,
hogy életesélyei a lehetőségeihez képest a legjobbak legyenek”*

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek:
 - sajátos nevelési igényű gyermek
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
 - kiemelten tehetséges gyermek
- A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel rendelkező gyermekek.

Sajátos nevelési igényű az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem-, vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A gyermek fejlettsége, sajátos nevelési igényének jellege, a gyermeki jogok és a helyi sajátosságok alapján állítottuk össze az ezzel kapcsolatos feladatokat.

Célunk:

A nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. Annak biztosítását szolgálja, hogy:

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer és eszközrendszer minden esetben a gyermekek egyéni állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

Az együttnevelés, az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyermek szükségletei szerint.

Törekszünk a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására. A nevelés hatására fejlődik a sérült kisgyermeknél:

- az alkalmazkodó készség
- az akaraterő
- az önállóságra törekvés
- az érzelmi élet (pozitív énkép kialakítása)
- az együttműködés az integrált óvodai csoportkeretben.

A sérült, lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb formájú fejlesztésével a gyermekek életminőségének javítása, illetve a sérült funkciók pozitív irányú fejlesztése.

Feladatunk:

- A gyermekekről kapott szakvélemények, szakértői vélemények, orvosi-pszichológiai-gyógypedagógiai áttekintése, ezek segítségével tájékozódás.
- A specifikus fejlesztő tevékenységek megszervezése, a képességek fejlesztése
- Napi életritmusba beépített speciális tevékenységek rendjének kialakítása, szokások és önállóság figyelembe vételével.
- „Sérülés specifikus” fejlesztés, külső és belső szakemberek bevonásával.
- Speciális módszerek, eljárások, technikák megválasztása és alkalmazása, kognitív

képességek fejlesztése.

- Differenciált segítségnyújtás, a hiányzó képességek, területek korrekciója.
- Egyénre szabott fejlesztési program kidolgozása szakvélemény alapján.
- Elfogadás, pozitív befolyásolás, harmonikus személyiségfejlődés biztosítása.

A habilitációs, rehabilitációs ellátás elvei

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának, pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező pedagógusok végzik.

Figyelemmel vagyunk arra, hogy:

- A sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti.
- A gyermek iránti elvárást fogyatékoságának autizmus spektrum zavarának, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg.
- Terhelhetőségét biológiai állapota esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység célja, feladata óvodánkban

- A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai-, orvosi-, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük.
- A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszéd fogyatékoságból több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékoságból, autizmus spektrum zavarból fakadó hiányzó, vagy sérült funkciók kompenzálása, vagy helyreállítása a meglévő én funkciók bevonásával.
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

A tevékenységet meghatározó tényezők

- A fogyatékoság típusa, súlyossága.
- A fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- A korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak

fejlődésmenete.

- A gyermek életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei, képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei, családi háttere.

A fejlesztés magában foglalja

- vizuális
- akusztikus
- taktilis
- mozgásos észlelés folyamatait
- motoros képességek
- beszéd, nyelvi készségek
- értelmi képességek fejlesztését.

Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

A sajátos nevelési igényű gyermek számára óvodánk biztosítja a szükséges gyógypedagógiai feltételeket.

- Sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.
- Az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása.
- Az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata, a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés.
- A kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem, vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztése.
- Annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkozásának megvalósulásához.
- Az óvoda pedagógusai a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával, a szülők megfelelő tájékoztatása.

Óvodánkban megvalósuló integrált nevelés, oktatás

- Elősegíti a sajátos nevelési igényű gyermekek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését a többi gyermekkel történő nevelésük során.
- Figyelembe vesszük pedagógiai programunk, illetve a speciális tartalmak közvetítésénél a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének igényeit.
- Külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon

hátrányainak leküzdéséhez.

- Óvodánk vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.
- Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus segíti. Közreműködése kiterjed a gyermekeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, sajátos teendők ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.
- Az integráltan fejlesztett gyermekek számára biztosítjuk mindazokat a speciális eszközöket, amelyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak tekinthetjük:

- a gyermekek beilleszkedését
- egyenlő hozzáférést a foglalkozásokhoz
- önmagához mért fejlődését.

A sikerkritériumok eredménye megvalósulását az alábbiak szolgálják:

- Együttnevelés megvalósításában érvényesül a habilitációs, rehabilitációs szemlélet és a „sérülés specifikus” módszertani eljárások alkalmazása.
- A „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent:
 - a sajátos nevelési igény típusához
 - eltérő mértékéhez
 - az egyéni fejlődési sajátosságokhoz
- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus:
 - szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít,
 - egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
 - alkalmazkodik az eltérő képességekhez, eltérő viselkedésekhez,
 - együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
- A gyermek fogyatékosságának, autizmus spektrum zavarának, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógiai-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltozásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz óvodánk közösségének felkészítésében.

Óvodánkban a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

- Szervezési feladatok megvalósításával segítjük az integrációt a csoportalakítás feladataiban. Figyelünk arra, hogy az óvodai csoportokban a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek közel azonos arányban legyenek jelen.
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása
- Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés, személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- Rendszeres szülői tájékoztatás a gyermek fejlettségi állapotáról, a fejlesztés óvodában alkalmazott irányairól, a szülői támogatás lehetséges módjáról.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása törekszünk az érintett gyermekek szüleivel együttműködve. A meggyőzés, támogatás módszereit helyezzük előtérbe.
- A szülők munkába állását lehetővé tévő befogadással biztosítjuk az egész napos óvodában létet.
- A nevelőtestületünk együttműködik (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások) a szociális hátrányok enyhítésében.
- Pedagógiai munkánk kiemelt területei a hátrányokkal küzdő gyermekek esetében: az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis), kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése) érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés) egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás).
- A korszerű óvodapedagógiai módszerekkel (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó

módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei) megteremtjük a szülő-pedagógus együttműködésének lehetőségét.

- Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenységeinkben nagy hangsúlyt kap a prevenció, illetve a korrekció.
- Egészségügyi szűrővizsgálatokkal folyamatosan nyomon követjük a testi fejlettségi állapotot, fejlődést.
- Programok szervezése, a rászoruló gyermekek közvetlen támogatása (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása)
- Az óvoda és a szociális ellátórendszer kapcsolatának működtetése.
- Együttműködések alakítunk az óvodán kívüli szervezetekkel: gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása), védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás).
- Támogatjuk az óvoda-iskola átmenet, különös tekintettel a képességeikben lemaradt fejlődést mutató gyermekek esetében.
- Tanügyigazgatást támogató munka segítése, a támogatás megszervezése. (Szülői kérelmek benyújtásának technikai segítése)
- Szülők tájékoztatásának megszervezése az óvodai élet során.
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Feladatunk a körzetünkben élő hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek beszoktatása, beóvodázása az érintett gyermekek szüleinek közreműködésével.

Kötelességünk támogatni és biztosítani a törvények által meghatározott kedvezményeket.

Célunk a szegregáció-mentes csoportszervezési gyakorlat további fenntartása, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek csoportbeli összetételére, arányának kiegyenlítetttségére való odafigyelés.

Az óvodánkban folyó pedagógiai munka során a hátrányos helyzetű gyermekek szociális

hátrányait egyéni, differenciált fejlesztéssel kompenzáljuk az eredményes felzárkóztatás elősegítése, az esélyegyenlőségük előmozdítása érdekében. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket bevonjuk az óvodai programokba, térítésmentesen biztosítjuk részvételüket.

Az esélyek biztosítása érdekében az alapvető feltételeket megteremtjük, korszerű, differenciáló módszertant és a kulcskompetenciák fejlesztését célzó programokat alkalmazunk. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek támogatása érdekében nyitott és együttműködő partneri viszonyt alakítunk ki a gyermekek szüleivel.

Tehetséggondozó tevékenység

„Vegyétek észre, ha egy gyermek különleges, nem azért különleges, mert különb akar lenni, hanem azért, mert nem tud más lenni.”

/Szabó Magda/

A tehetség az a veleszületett adottságokra épülő, sok gyakorlással, céltudatos fejlesztés segítségével kibontakoztatott képesség, mely közben a gyermek egy vagy több területen az átlagost messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni. (Harsányi, 1988)

A tehetség megnyilvánul:

- a gyermek kreativitásában
- átlagon felüli kognitív képességeiben
- átlagot meghaladó speciális képességeiben
- feladat iránti elkötelezettségében.

A Vadárvácska Óvodában dolgozó óvodapedagógusok

- elkötelezettek a tehetségfejlesztés, tehetséggondozás iránt,
- felkészültek a tehetség felismerésére, gondozására az óvodai élet egészében,
- támogatják a gyermeki kreativitás kiteljesedését.

A pedagógiai gyakorlatunkban a kiemelkedően kreatív, tehetségígéretet mutató gyermekek saját csoportjukban élnek élményekben gazdag óvodás napjaikat. Játsszanak, önfeledt, szabad tevékenységeket folytatnak. A tehetségígéret felismerése, fejlesztése az óvodai csoportokban, a tevékenységekbe ágyazottan, differenciáltan történik.

A Vadárvácska Óvodába járó gyermekek a napi pedagógiai gyakorlat során olyan

tevékenységek közül választhatnak és vehetnek részt, melyben érdeklődésük vezérli őket.

Cselekvéses formában dolgozhatják fel élményeiket, miközben kibontakoztathatják kreativitásukat. Olyan spontán vagy tervezett, szervezett tevékenységeket kínálunk számukra, melyben természetes kíváncsiságukat kielégíthetik.

Lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek, hogy önkéntes alapon megmutathassák képességeiket.

Céljaink:

- a kiemelkedő képességű gyermekek felfedezése, személyiségük erős és gyenge oldalának fejlesztése,
- az óvodai élet egész idejére kiterjedően a tehetségígéretek gondozása, szakszerű támogatása a játék elsődlegességének hangsúlyozásával,
- az alulteljesítő gyermekekben lappangó kiemelkedő képességek felfedezése,
- a tehetség különleges személyiségjegyei megnyilvánulásának támogatása sokféle területen, különböző helyzetekben.

Feladataink:

- elfogadó, biztonságos légkör megteremtése,
- szabad játék lehetőségének biztosítása,
- tanulós, cselekvéses helyzetekbe épített kreativitásfejlesztés,
- önkéntesség biztosítása a tevékenységekben,
- a kiemelkedő képességű gyermekek megismerési, alkotási és speciális szükségleteinek kielégítése
- többféle lehetőség kínálása az adott területen.

Az óvodapedagógus dokumentációs és kommunikációs feladatai a tehetséggondozással kapcsolatosan:

- a tehetségre utaló jellemzők rögzítése az egyéni lapokban,
- a rögzített jellemzők alapján történő egyénre szabott tervezés, fejlesztési terv elkészítése,
- a fejlődés jellemzőinek rögzítése a gyermek egyéni lapján,
- tájékoztatás nyújtása a szülőknek a tehetséggondozás formáiról, lehetőségeiről.

Alapelveink a tehetséggondozással kapcsolatosan:

- a gyermek fejlődési ütemének, egyéni sajátosságainak szem előtt tartása,
- a gyermeki jogok tiszteletben tartása,

- a gyermeki személyiség tiszteletben tartása, elfogadás, bizalom,
- a gyermek segítése saját értékeinek felfedezésében,
- játékoság, komplexitás érvényesülése,
- minden gyermekre érvényesség és alkalmazhatóság,
- esélyegyenlőség megteremtése.

Tehetséggondozó tevékenységünk során a gazdagítás módszerét alkalmazzuk. Nagy figyelmet fordítunk a gyermek képességeit figyelembe vevő differenciált fejlesztésre. A gazdagító programok beépülnek a mindennapos óvodai tevékenységekbe.

A gazdagítás során célunk az ismeretekre épülő képességek átlagot meghaladó fejlesztése.

A gazdagítás lehetőségei pedagógiai munkánk során:

- mélységben történő gazdagítás – több lehetőség, több idő biztosítása
- tartalmi gazdagítás – a gyermek érdeklődését, szükségleteit figyelembe véve tervezzük a fejlesztési tartalmakat,
- feldolgozási képességek gazdagítása – kreatív gondolkodásfejlesztés, felfedezés lehetőségének biztosítása a tevékenységek során
- tempóban történő gazdagítás – melynek során építünk a tehetségígéretnek gyorsabb munkájára.

A tehetséggondozás színterei a pedagógiai gyakorlatunkban:

- csoporton belüli egyéni tehetséggondozás (egyéni fejlesztési program alapján egyéni foglalkoztatási formában)
- csoporton belüli mikrocsoportos, kiscsoportos tehetséggondozás, gazdagítás (azonos tehetségterületen belül kiemelkedő képességet mutató gyermekek együttes fejlesztése a csoport tevékenységeibe építetten)
- egész csoportot érintő komplex, vagy egy-egy tehetségterületet érintő gazdagító program
- tehetségműhely (beválogatás alapján, a csoportok életén kívül működő, egy speciális tehetségterületet érintő fejlesztés, mely kidolgozott program alapján, tehetségfejlesztő

szakember irányításával történik.) A tehetségműhelyek adott nevelési évben történő indításáról a rendelkezésre álló erőforrások, és az érintett gyermekek tehetségazonosítási jellemzői alapján dönt a nevelőtestület.

A tehetséggondozás alkalmazásának várható eredményei

- az óvodáskorban hatékony és sokoldalú fejlesztést kapnak a gyermekek, melynek birtokában sikeresen kezdik el az iskolát,
- szociálisan érzékenyek, kreatívak lesznek,
- bővülnek ismereteik, sokféle módon jutnak el tapasztalatokhoz,
- az adott érdeklődési területen több ismerettel és tapasztalattal rendelkeznek,
- a másság elfogadásában toleránsabbak,
- kifejezik önmagukat a számukra legmegfelelőbb módon,
- sikerül kialakítani kezdeményező készségüket, önként vállalnak feladatot, melynek során kiemelkedő teljesítményre lesznek képesek.

11. Gyermekevédelem az óvodánkban

A gyermekevédelmi munka jellemzői, helyzetelemzés:

- Óvodánkban tervszerűen megtervezett gyermekevédelmi program van, ami havonkénti lebontás formájában működik és esélyegyenlőségi tervvel is rendelkezik.
- A központi óvodában és a tagóvodában egy-egy gyermekevédelmi munkát segítő pedagógus segíti a gyermekevédelmi program végrehajtását.
- A családok zártabbak lettek, nem szívesen engednek betekintést belső életükbe.
- A gyerekek különböző érdeklődésű, anyagi háttérű és iskolázottságú családokból kerülnek ki. A családi környezetek több szempontból nézve is igen heterogén képet mutatnak: a luxus szintű lakásoktól egészen a legegyszerűbb, komfort-nélküli, egyszerű lakásokig, a gazdag vállalkozókon keresztül a munkanélküliségig.
- Jelentős arányban élnek megfelelő lakáskörülmények között, alkalmazotti munkakörben dolgozó szülők, azonban életszínvonaluk minősége érezhetően romlik.
- A megváltozott társadalmi viszonyok, szociális- és anyagi háttér miatt indokolt, hogy a gyermek minél hamarabb bekerüljön az óvodai intézménybe nevelése és fejlődése szempontjából, a negatív hatások kompenzálása miatt.
- A gyermeki jogok érvényesítése.
- Az 3 éves kort elért gyermekek kötelező óvodába járásának betartása.

- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésének biztosítása.

Az óvodás gyermekek családi helyzetének évenkénti felméréséhez készített szempontok:

- az óvodások száma összesen,
- hátrányos helyzetűek,
- veszélyeztetett helyzetűek,
- nagycsaládosok,
- fogyatékoság miatt hátrányos helyzetűek,
- etnikai kisebbség,
- csonka családban nevelkedők száma.

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

- nevelési hiányosságok,
- erkölcstelen családi környezet,
- italozó, bűnöző szülők,
- rossz lakáskörülmények,
- egészségügyi, anyagi okok

Az együttműködés során kapcsolatban állunk az alábbi szervezetekkel:

- ESZI – Családsegítő Szolgálat – Kisebbségi Önkormányzat
- Védőnő
- Gyermekorvos
- Rendőrség
- Szociális és Gyámügyi Osztály (Polgármesteri Hivatal)
- Szülői munkaközösség
- Alapítvány Kuratóriuma
- Iskolák gyermekvédelmi felelőseivel – első osztályos tanítókkal (Nyomon követő szemlélet az iskolában)

Egyéb sajátos feladatokat igénylő tényezők:

- Polgármesteri Hivatallal havonkénti kapcsolattartás,
- A megváltozott, rosszabb szociális háttér miatt a védőnői ellenőrzés sűrítése, (tetvesség, a gyermek gondozottsága, ápoltság hiánya).

A gyermekvédelmi munka, program célja:

- Minden pedagógus alapvető munkaköri kötelessége a gyermekvédelmi programban való közreműködés.

- Segítségnyújtás a gyermekeknek – családoknak úgy, hogy a család megtartsa elsődleges szerepét.
- Információnyújtás a családok számára a szociális támogatottság lehetőségeiről.
- Minden veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermek elérje az iskolaérettség szintjét.

Feladataink:

- A gyermeki jogok érvényesítése,
- a 3 éves kort elért gyermekek kötelező óvodába járásának betartása,
- segítségnyújtás a családoknak a gyermeknevelés és fejlesztés területén,
- a gyermekvédelmi törvények naprakész ismerete,
- a másság elfogadása, a fogyatékkal küszködő gyermekek fejlesztése,
- integrált nevelés elősegítése,
- jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel,
- a prevenció minden gyermekre történő kiterjesztése.

A program tartalma:

- koncepciók: fejlesztési elképzelések, lehetőségek megfogalmazása,
- stratégiai program: átfogó jellegű, felvázolja a lehetséges szereplőket, pénzügyi erőforrásokat, érintettek körét, várható eredményeket és a program menedzsmentjét.

12. Az óvoda kapcsolatai

12.1. Az óvoda és a család kapcsolata

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldását. A pedagógusaink ismerik azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítják a szülőkkel való kapcsolatukat, támogatják őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, elősegítik, bátorítják a családok bevonódását az intézmény életébe. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybe vételéhez.

Célunk:

- szociális, óvó-védő funkciónk gyakorlásában a családdal együttműködve érjük el a gyermekek rendszeres óvodába járását, aktív részvételét az óvodai életben és a szocializálódást,
- a szülők segítése, segítőpartnerre tétele (esetleg szakemberek bevonásával).

Feladataink:

- a beiratkozás során információk nyújtása a szülő számára,
- tájékoztató szülői értekezlet szervezése,
- a szülők bevonása az óvoda mindennapi életbe a következő formákban:
 - az egyéni beszélgetéseken a gyermek fejlődési üteméről beszámoló (fogadóóra szerűen),
 - csoportonként évente lehetőség biztosítása a szülőknek a csoport életébe, tevékenységeiben való részvételre (nyílt nap),
 - munkadélutánok szervezése, nagyobb rendezvényekre való készülődés jegyében,
 - ünnepek szervezése – csoportonként, valamint óvodaszinten jeles napok hagyományőrzés jeles napjainak, rendezvényeken való részvétele,
 - közös kirándulásokon, túrákon való részvétel biztosítása,
 - szülői értekezletek, beszélgetések, aktivizáló módszer alkalmazásával.

A kapcsolatunk a tapintatra épül és mélyül a közös programok együttes tevékenységei és együttműködések alkalmával.

Az óvónők ismerik és elfogadják a családi szokás-, szabályrendszerét és tapintatosan befolyásolja az életmód jó szokásainak kialakításában.

A szülők bevonása az óvoda mindennapi életébe:

- minden korcsoportban évi két alkalommal a szülővel ismertetjük a gyermek fejlődésének jellemzőit, nevelésével kapcsolatos problémákat, a megsegítés lehetséges módjait (egyéni beszélgetésen, írásos tájékoztatással)
- lehetőséget biztosítunk az óvodai tevékenységekbe való betekintésre, amelyet az óvónővel való egyeztetés után bármikor megtehetnek,
- a nevelési év során a csoportok kijelölnek egy-egy időszakot, amikor szívesen

fogadják a szülők érdeklődését, akár nagyobb létszámban is,

- munka délelőtt – délután során segítséget adhatnak a szülők a Mikulás, a Karácsony, a Farsang, a Családi nap szervezési feladataiban, eszközeinek elkészítésében,
- aktívan szerepelnek a szülők a gyermekek részére szervezett csoport- ünnepeken,
- az óvónők környezet-megismerés, környezetvédelem programja alapján, a nevelési év során többször szerveznek csoportonkénti kirándulást, túrát, nagyobb sétát, melyhez időnként kérhetik a szülők részvételét, segítségét.

A szülői értekezletek a szülő nevelési attitűdjének alakítására, a gyermeknevelés általános, a korosztály sajátosságaiból adódó jellemzők megbeszélésére teremtenek lehetőséget. Az értekezletek nagyon jó alkalmat teremtenek az óvodai munka céljainak, feladatainak megismertetésére, melyet a szülővel való egyéni beszélgetés során saját gyermekre vonatkoztatva realizálni lehet.

Közös kirándulások, ünnepek, teadélutánok szervezésével jó kapcsolat kialakítására törekszünk a szülőkkel.

12.2. Az óvoda és az iskola kapcsolata

Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat.

Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „Fészekhagyó” jó gyakorlatot működtetünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek a tanítóknak és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az óvodában és az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is.

Intézményi innovációnk kialakításának háttérében az a törekvésünk állt, hogy megkönnyítsük az óvodásaink számára az iskolába lépés izgalmas, ám nehézségekkel teli időszakát. Törekvésünk, hogy támogassuk őket abban, hogy egyéni képességeik, készségeik a lehető legoptimálisabb szintre emelkedjenek, ezáltal megteremtjük az iskolához fűződő pozitív attitűdöt, hosszú távon pedig egyes esetekben csökkentjük a korai iskolaelhagyás lehetőségét.

A jó gyakorlatunk az óvoda-iskola átmenet folyamatát célozza támogatni a gyermeki fejlődést segítő eljárásokkal, a kialakult hátrányok kompenzálásával és csökkentésével. Különös tekintettel fordulunk a szociális kompetenciák mentén lemaradást mutató, a

képességstruktúrákban, illetve a testi fejlődésben problémával küzdő gyermekek fejlődése, fejlesztése iránt. Jó gyakorlatunk magába foglalja azokat az elemeket, amelyek a gyermeki fejlődés nyomon követése, az egyénre szabott fejlesztési terv elkészítése és megvalósítása tevékenységei köré épülnek.

Tevékenységeink:

- a gyermekek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, az eredmények elemzése a DIFER mérések elvégzése, elemzése
- az eredményekre épülő egyénre szabott fejlesztési terv elkészítése, megvalósítása
- kompetenciafejlesztés a csoportos és egyéni, differenciál foglalkoztatási formák alkalmazásával
- a hátrányokkal küzdő gyermekek szakemberhez történő irányítása, a szakvéleményben megfogalmazott fejlesztési irányok beépítése a napi munkába
- egészségügyi szűrővizsgálatok megszervezése és lebonyolítása
- logopédiai vizsgálat megszervezése, logopédiai fejlesztés megvalósítása a problémával küzdő gyermekek részére.
- nyílt hét megvalósítása során a szülőknek lehetőségük van betekinteni óvodánk életébe, gyermekeik tevékenységébe
- egyéni beszélgetés alkalmával a szülők tájékoztatást kapnak gyermekük pillanatnyi fejlettségéről, a továbbfejlődés lehetőségeiről, a fejlesztési feladatokról
- játszóház- gyermek-szülő közös tevékenysége
- családokkal közös kirándulás, túra szervezése
- szülői fórum – az iskolakezdéssel kapcsolatos nehézségekről, feladatokról, kérdésekről, melyre meghívjuk az iskolák képviselőit, szakembereket (pszichológus, logopédus, stb.)
- hátrányos helyzetű családok személyes bevonása a közös programokba, szükség esetén életvezetési tanácsadás
- iskolai nyílt napokon, bemutató órákon való részvétel támogatása, ösztönzése,
- partneri támogatással (civil szervezetek, vállalkozók) a hátrányokkal küzdő gyermekeknek tanszercsomag, iskolatáska ajándékozása.
- leendő első tanítók meghívása az óvodai rendezvényeinkre, a csoportok mindennapi tevékenységeibe való betekintés, ismerkedés a gyermekekkel
- közös rajzpályázat szervezése

- iskolalátogatás a tanköteles gyermekekkel, a tanítók megismertetik az iskolát
- a gyermeki fejlődést alátámasztó dokumentumok, DIFER eredmények, szakvélemények átadása (szülői beleegyező nyilatkozat alapján)
- az iskolák által szervezett „Fecske-tábor” program segítése
- közös részvétel az iskola tanévnyitó ünnepségén
- részvétel iskolai nyílt napokon, bemutató órákon
- fejlődés nyomon követése – iskoláktól kapott visszajelzés a gyermekek fejlődéséről

A „Fészekhagyó” – óvoda iskola átmenetet segítő jó gyakorlat alkalmazása során elérendő céljaink:

- személyre szabott fejlesztés, differenciált bánásmód biztosítása a gyermeki fejlődéshez igazított legoptimálisabb szint elérése érdekében,
- preventív, befogadást biztosító óvodai tevékenységekkel, eljárásokkal a szociális és szocializációs különbségekből adódó hátrányok kompenzálása, egyenlő esélyek biztosítása a gyermekek és a család szemszögéből is,
- az iskolához fűződő pozitív attitűd formálása, az iskolai beilleszkedéshez szükséges képességek és készségek kialakítása, hosszú távon az iskolaelhagyás lehetőségének megelőzése, az iskolai lemorzsolódás csökkentése,
- családcentrikus szemlélettel az egészség-, és környezettudatos magatartás formálása, a hátrányos helyzetű családok óvodai tevékenységekbe való bevonásával szemléletformálás, a hozzáférhetőség biztosítása,
- partneri kapcsolatok építése az iskolákkal, támogató szakemberekkel, civil szervezetekkel, vállalkozókkal a program feladatainak megvalósítása érdekében.
- A „Fészekhagyó” gyakorlatunk megvalósítása által várható az eltérő szociális háttérrel rendelkező gyermekek kognitív hátrányának, képességbeli eltéréseinek csökkenése. Innovációnk segíti az eltérő képességek elfogadását, az ehhez igazított fejlesztést, megelőzve ezzel az iskolai kudarcokat.
- Feladatunk a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére olyan alkalmak biztosítása, mely során képességeik alkalmassá teszik őket az egyénhez viszonyított iskolakezdésre.

A partnerekkel közösen megvalósított program megkönnyíti az átmenetet és az iskolai beilleszkedést, az iskolai tevékenységek iránti érdeklődés felkeltését, erősíti a tanulás iránti motivációt, ezáltal a pozitív attitűd szerepet játszik az iskolaelhagyás csökkenésében.

A jó gyakorlatunk hozzájárul az óvodánk partneri kapcsolatának tartalmi mélyüléséhez, minőségi javulásához. A megvalósítás által várható, hogy közeledjen az óvoda, a család és az iskola szemlélete az iskolakezdést illetően (iskolaérettség, attitűd, elvárások).

12.3. Az óvoda további kapcsolatai

Partnerek	A kapcsolat formája, tartalma
Fenntartó (önkormányzat)	Óvodai működés biztosítása, gazdasági feladatok, törvényességi feladatok biztosítása. Programunk jóváhagyásában vesznek részt.
Pedagógiai Szakszolgálat	A fejlődés valamelyik területén problémát mutató gyermek vizsgálatakor kerülünk kapcsolatba (írásos jellemzés). A Szakszolgálat fejlesztő szakemberei szülői fórumokon vesznek részt meghívásunkra, és adnak tanácsot, információt a szülőket érintő aktuális kérdésekben.
Gyermekjóléti intézmények	Hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kapcsán, problémás esetekben kerülünk kapcsolatba. Néhány esetben óvodai véleményt adunk számukra (hivatalos levél alapján).
Egészségügyi intézmények	A gyermekeket érintő szűrő-, és tisztasági vizsgálatokat végzik (védőnői, gyermekorvosi, fogorvosi vizsgálat).
Közművelődési intézmények	Programok szervezésében, lebonyolításában vagyunk velük partneri kapcsolatban. (Tiszazugi Földrajzi Múzeum, Városi Művelődési Ház)
For- és nonprofit szervezetek (Városi Galéria, Nyugdíjas Kör, hagyományörző egyesület, sportszervezetek, stb.)	Gyermekeknek szóló, családokkal is közös programjainkat színesítik.

Magánemberek, vállalkozók	Támogatóként működnek közre a jó gyakorlat tárgyi eszközeinek gazdagításában. Adományaikkal támogatják a rászoruló gyermekek iskolakezdését.
---------------------------	--

13.A Vadárvácska Óvoda fejlődési nyomon követő rendszere, egyéni és differenciált fejlesztési tevékenysége

A Vadárvácska Pedagógiai Program tartalmi elemei és óvodásaink fejlődésének nyomon követése megerősíteni kívánja azt, hogy minden gyermek más kompetenciákkal rendelkezik, ezért a gyermek fejlődését elsősorban saját magához kell mérni, hiszen még az átlagos gyermekek sem nevelhetőek és értékelhetőek azonos szempontok szerint.

Rendszerünkben a fejlődés nyomon követésekor a hangsúly a gyermek önmagához való viszonyításán van az óvodába lépés pillanatától egészen az iskolába kerülésig.

Óvodai gyakorlatunkban az értékelést megelőzi a diagnosztizálás, vagyis az óvodapedagógusok megismerik a gyermek fejlődésmenetét, tudásszintjét, képességeit.

A szakszerű és árnyalt diagnosztizálás, a személyiség sokféle összetevőjére kiterjedő megismerés teszi lehetővé, hogy a lassabban, vagy az átlagosan fejlődő, a képességfejlődési zavarral küzdő és a tehetség jeleit mutató gyermek is megkapja a számára leginkább megfelelő bánásmódot.

A nyomon követés rendszere a Vadárvácska Óvodában kialakított tevékenységrendszer, mely szervezeti keretet, tevékenységi formát jelent az óvodapedagógusok számára ahhoz, hogy a fejlesztéseket a csoport, illetve az egyes gyermekek fejlődéséről tervszerűen gyűjtött információk alapján meg tudják valósítani.

Célunk, hogy minden kisgyermekről elegendő információt szerezzünk ahhoz, hogy a fejlődési ütemének, fejlettségi állapotának megfelelő tevékenységet biztosítsuk számára.

A mérési-értékelési feladatok, a fejlődés nyomon követése, az egyéni fejlesztési tevékenység rögzítése a Vadárvácska Óvoda valamennyi óvodapedagógusát érinti. Az óvodapedagógus fejlődést segítő szerepe fontos és meghatározó.

A rendszer nyomon követi az összes, óvodánkba járó gyermek fejlődését és fejlesztését óvodába lépéstől a kimenetig.

Alapelveink:

- Elsősorban célzott, spontán megfigyeléseket, illetve lágy méréseket alkalmazunk, melyekre a szabad- és kezdeményezett játék, valamint az óvodai élet egyéb tevékenységei során teszünk szert. A gyermek így nem érez teljesítési kényszert, illetve a megfigyelés hiteles képet ad a gyermek személyiségéről.
- Méréseket 5 éves kortól alkalmazunk (DIFER mérés).
- Munkánkra jellemző a rendszeresség és folyamatosság, hiszen csak így mutatható ki a fejlődésben bekövetkezett változás.

- A Vadárvácska Óvoda valamennyi óvodapedagógusára kötelező a titoktartás elve. A gyerekekről elkészített dokumentumokat bizalmasan kezeljük, azt – írásbeli szülői engedéllyel – csak az érintett személyeknek adjuk át.

Dokumentációs rendszerünk:

A gyermeki fejlődés nyomon követésének rögzítésére használt dokumentumok alkalmasak:

- a gyermek korai fejlődésének megismerésére,
- aktuális állapotának megfigyelésére,
- tapasztalatok rögzítésére,
- egyéni fejlesztési program kidolgozására.

A megfigyelési-mérési tevékenység eredményeit az oviKréta rendszerben rögzítjük.

A rendszeres megfigyelések, valamint a DIFER mérések eredményeit rögzítjük és dokumentáljuk az eljárásrendnek megfelelően.

Az oviKréta rendszermodulban a következő szempontcsoportok adják a gyermeki fejlődés értékelésének alapját:

- A gyermek motoros fejlettsége:
 - nagymozgás,
 - finommozgás
 - vizumotoros mozgás
- A gyermek kommunikációs fejlettsége:
 - beszédértés
 - beszédprodukció
- A gyermek szociális fejlettsége:
 - társas kapcsolatok
 - játék
 - éneklés
- A gyermek önállóságának fejlettsége:
 - önállóság
 - önszabályozás
 - szokások
- A gyermek kognitív fejlettsége:
 - megismerő funkciók

A fejlődés nyomon követésének rögzítése során értékeljük és elemezzük a kapott adatokat. A megfigyelés alapján képességterületenként megállapítjuk a gyermekeket leginkább jellemző képességszintet. Erre alapozva tervezzük a fejlesztés tevékenységeit. A fejlesztési terveket a gyermek személyi anyagában helyezzük el, a megfigyelési eredményekhez kapcsolódóan.

A gyermekek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk. A tájékoztatás eljárásának jellemzői:

- A beszoktatási időszak alatt folyamatosan, szóban, szükség esetén egyéni megbeszélésen tájékoztatjuk a szülőket az addigi tapasztalatokról.
- Szülői értekezleteken a csoportot érintő fejlődési jellemzőket ismertetjük a szülőkkal.

Évente két alkalommal ismertetjük a szülőkkal a gyermekére vonatkozó eredményeket.

14. Legitimációs záradék

1.) Készítette: Vadárvácska Óvoda nevelőtestülete

Dátum: 2025.06.25.

Bere István

Intézményvezető

2.) A Vadárvácska Óvoda a módosított pedagógiai programjában foglaltakkal a - 20/212.(VIII.31.) EMMI rendelet 118.§ (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta, és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott** az intézményben működő (valamennyi) szakmai közösség.

Dátum: 2025.06.25.

Rékondi Székely Terézia

Szakmai munkaközösség- vezető(k)

3.) A Vadárvácska Óvoda módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottat a **tájékoztatást megkapták.**

Dátum: 2025.06.25.

Békine Kovács Margit

A nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

4.) A Vadárvácska Óvoda módosított pedagógiai programjáról a –Nkt. 72. § (5) bek.-
biztosított jogok alapján a szülői közösség a **tájékoztatást megkapta.**

Dátum: 2025.06.25.

Szülői közösség nevében

5.) A Vadárvácska Óvoda módosított pedagógiai programjában a magasabb jogszabályban
20/2012. (VIII.31.) 128. § (6) bekezdésben megfogalmazott elvárás alapján a nevelőtestület
által önállóan kidolgozott helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az óvoda-
egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette.

Dátum: 2025.06.25.

Védőnő

6.) A Vadárvácska Óvoda pedagógiai programját a 191/2025.(VII.31.) számú határozatával a
fenntartó **elfogadta.**

Dátum: 2025. július 31.

Hegedűs István
polgármester

Fenntartó nevében

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:

A Vadárvácska Óvoda Pedagógiai Programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető az óvoda honlapján:

<https://www.vadarvacska.hu/>

Érvényes: kihirdetés napjától a visszavonásig

Vadárvaszka Óvoda Pedagógiai Program

Jegyzőkönyvi kivonat

Tiszaöldvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2025. július 31-én tartott testületi ülésének jegyzőkönyvéből

Tiszaöldvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének 191/2025.(VII.31.) határozata a Vadárvácska Óvoda Pedagógiai Programjának jóváhagyásáról

Tiszaöldvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete a Vadárvácska Óvoda (5430 Tiszaöldvár, Kossuth Lajos út 124.) Pedagógiai Programját jóváhagyja.

A Vadárvácskai Óvoda Pedagógiai Programja 2025. szeptember 01. napján lép hatályba.

Felelős: Bene Józsefné igazgató a Pedagógia Program végrehajtásáért.

Erről értesülnek:

1. Tiszaöldvár Város Polgármestere, helyben
2. Tiszaöldvár Város Önkormányzatának Jegyzője, helyben
3. Polgármesteri Hivatal Szervezési Osztály, helyben
4. Polgármesteri Hivatal Pénzügyi és Adóügyi Osztálya, helyben
5. Vadárvácska Óvoda 5430 Tiszaöldvár, Kossuth Lajos út 124. szám

K.m.f.

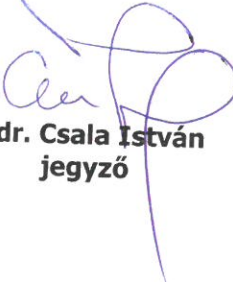
Hegedűs István
polgármester sk.

dr. Csala István
jegyző sk.

Kihirdetési záradék

E határozat kihirdetésére 2025. augusztus 1-jén került sor a Tiszaöldvári Városi Könyvtárban.

Tiszaöldvár, 2025. augusztus 1.

dr. Csala István
jegyző

